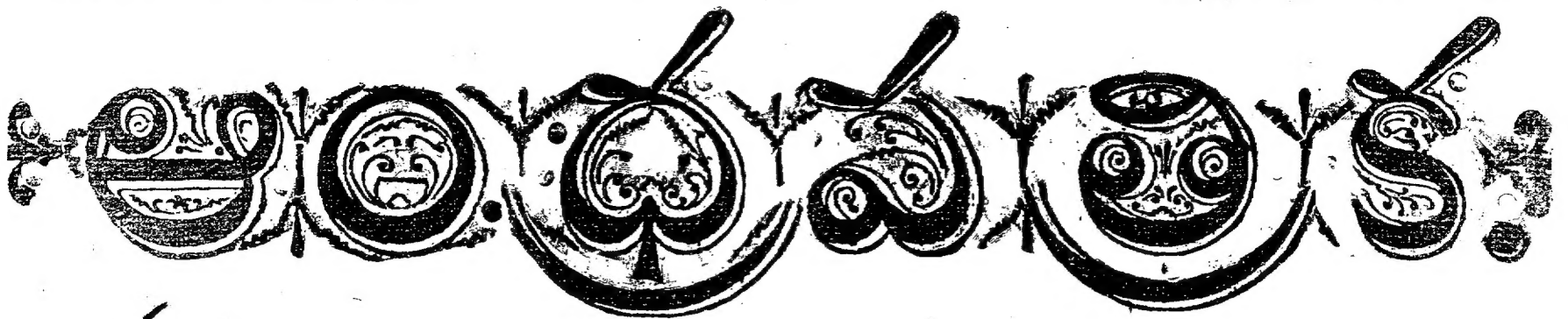

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడిచిత్రక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310905

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ మేనెల 6-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శైశవామాస శుద్ధ ద్వితియ ౨.

No. 80
సంచిక 30

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన జ్ఞానముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల జాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారజోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవంతిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి జ్వరదాహములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

వెంట్రుకలే ఆందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Lillets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దుష్ప్రసారముతో ఊడిరాకమునుపే త్వరచుడు.
ఊడినప్పుడు మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినియానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కష్ట రోగమున్నను, శిరో మాంసక మున్నను, యిది నివారకము
వెంట్రుకలు విట్టుట గాని, గుండెగ గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకలు మరల రోగముతో మోరదనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మోర
యొ ముందును.

ఈ రోగాననే తీసివేసి కలిపించి చూడుము

వెంట్రుకలు వెట్టువచ్చుచున్నతో కనిపెట్టుడు

కమినియా తలచుకొను నిన్ను శరీరవృద్ధినిగ జేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి 2-కి కూడా. 2. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ కింద తెలుపుచున్న ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు మువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"టెటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యుత్తమమైన నుణచుగలది.

1 కొన్ని బుడ్డి 18 ఫర డ్యు 2-0-0

2 కొన్ని బుడ్డి 18 ఫర డ్యు 0-12-0

3 కొన్ని బుడ్డి 1-కి ఫర డ్యు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలముందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మంచి అమ్మకారందరివద్దనున్న, శరతు అమ్మకారందరివద్దనున్న, లేకున్న,

పోజు మోజులు:- ఆంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

184

155 కామ్యూమిటీ, బొంబాయి.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

8-5-24 తేది శనివారమునుండి 9-5-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు చెండుసార్లు సాయంత్రము 6-15 నిమిషమున రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకు కూడ యూనివర్సల్స్ స్క్రీనింగు సినిమాలే ది
ఈగిల్స్ టాలన్స్ మిక్కిలి భయంకర, ధైర్య,
కృత్యములు ప్రాణమునీయుట,
ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధ్యాత్మము, డ్రెడ్ ఫుల్
నన్ & ఆన్ లిటిల్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు
7, 8, 9, మాడవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్
గ్రేట్ బాక్సింగు సినిమము ది లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్
మ్యూసు & కామిక్ కూడ చూపబడును.

ప్రకటన

నేనున్నా యెల్లూరగ్రామ కాపురస్తులు
రాజశ్రీ, నున్నా నాగేశ్వరరావు 2 నున్నా మల్లి
కార్జనుడు, 3 నున్నా గంగరాజు, 4 నున్నా
చెండ్రశేఖరం, 5 నున్నా భీమరాజు, 6 కొండ్లూరి
నారాయణరావుగార్లున్నా కలసి మోతే సర
సింహరావు పవరుపేటకొట్టు అనేపేరుతోనా
పెట్టుబడితో కిర్యానాయులు వగయిరా అయిల్లు
వ్యాపారమున్నా అపరజనుసులు సమీప వ్యాపార
మున్నా దీనినాము నగరు వ్యాపారం ది 31-3-24
సం॥ తేదీనుండి నిలిపివేయడమైనది గనుక సదరు
ఫరములకు యివ్వవలసినబాకీలు నాకుమాత్రమే
జల్లించవలెను యీ సంగతి సదరు ఫరం తో
వ్యాపారంచేసిన వారందరు గమనించ కొరకు
జానూరు.

మోతే సరసింహరావు

జునియారు. విభిన్న పేట అండ్ గుండెపల్లి యెట్టెలు.

బర్మా ఆంధ్రులు

విచారణసంఘము నేర్పరుచుట యవసరము

బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది.

బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది.

బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది.

నియామకము

ఈమిల్లెన్స్ టెర్రీటోరియల్, యజమానుడు తనకు కావలసిన కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును. తనకు కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును.

బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది. బర్మాలోని కానకభూమి అత్యంత విలువైనది.

కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును. కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును. కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును.

లేదా ద్రవ్యము నొసగుటకు మూడుమాసముల వాయిదా నొసగవచ్చును. లేదా ఒక్కసంవత్సరము మించకుండ, తనయజమానుడు వచ్చినచోనే తనయజమానుడు మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించవచ్చును.

కాన్స్టేబుల సంస్థాపన

సమాధిచేయబడిన ఒడంబడికలలోను మూడు 4,000 మంది కాన్స్టేబులు గలరు. వీరిలో అధిక సంఖ్యాగతులు ఆయా తెలగు మేజిస్ట్రేటుల అధీనమున ఉన్నందున బి.వి.ఎస్. ఎస్. రైల్వే, కంపెనీ లిమిటెడ్లు కాన్స్టేబులను నియమించుకొనవచ్చును.

కొన్ని కంపెనీలలో కాన్స్టేబుల కొన్ని కొన్నిటి ఒక ఆజ్ఞాసంతులన మేజిస్ట్రేటుకు. ఇతరవాటి సామాన్యకాలమునందు ఇతరు, విభిన్నము నిచ్చినను, ఆ అధికారములు ఈ క్రిందివి విస్తరించినవి.

కొన్ని కంపెనీలలో కాన్స్టేబుల కొన్ని కొన్నిటి ఒక ఆజ్ఞాసంతులన మేజిస్ట్రేటుకు. ఇతరవాటి సామాన్యకాలమునందు ఇతరు, విభిన్నము నిచ్చినను, ఆ అధికారములు ఈ క్రిందివి విస్తరించినవి.

కొన్ని కంపెనీలలో కాన్స్టేబుల కొన్ని కొన్నిటి ఒక ఆజ్ఞాసంతులన మేజిస్ట్రేటుకు. ఇతరవాటి సామాన్యకాలమునందు ఇతరు, విభిన్నము నిచ్చినను, ఆ అధికారములు ఈ క్రిందివి విస్తరించినవి.

ప్రభుత్వముల సంఖ్య

1921 వ సంవత్సరపు బర్మాసాక్షాత్తేక్షల ప్రకారము బర్మాలోని కాన్స్టేబుల సంఖ్య 6,53,950 మంది.

ప్రభుత్వము	ప్రభుత్వము
బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు	5,110
హిందూస్థానీ	82,482
ఉరియా	48,017
కమిల్	68,192
కెనాల్	1,25,413
కెనాల్	12,712

ఎక్కువగా వీరిని కాన్స్టేబులుగా నియమించుకొనవచ్చును. ఎక్కువగా వీరిని కాన్స్టేబులుగా నియమించుకొనవచ్చును.

స్థాపించియు వర్తకు. ఈమూడుముఖ్యజిల్లాలలో, గంగామండల దివిజన్లమంది ప్రత్యేకతరుగు. గంగామండల, తెలుగువారే గాక 2/8 వంతులు ఉరియావారికే వర్తకు.

గంగామండల	తెలుగువారి
21,907	1,856
38,589	2,576
21,118	3,475

ప్రమాణము 16: 1, 7: 1 గల 5: 1 గల నున్నది. ఈ ముంబైలోని తనయజమానుడు, విభిన్న బ్రహ్మచర్యమునందు అనేక దురదృష్టము విస్తరించుచున్నది.

ఉపసంహరము

బర్మాలోని భారత కాన్స్టేబుల పరిస్థితులు మిక్కిలి అశుభముగా వున్నవి. వీరికి పన్నులు, సహాయములు లేవు. వీరికి పన్నులు, సహాయములు లేవు.

బర్మాలోని భారత కాన్స్టేబుల పరిస్థితులు మిక్కిలి అశుభముగా వున్నవి. వీరికి పన్నులు, సహాయములు లేవు.

25 సం॥ములనుండి సాటిలేని దివ్యవధుని పేరుగాంచినది.

గుణము లేనివో వైకము వాపసీయబడును

తా విభారం

ఇతర చిత్తలన్నియు నిష్ఫలము లైనచోట మూలపి ఫారము కొరకువానికి అన్నిస్థితులలోను మంచి గుణమున్నది.

కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో అస్థిత్వము ప్రాధానము గానున్న డాక్టరు కె. ఎస్. భట్టాచారి గారి కిట్టువ్రాసిరి "లాపి ఫారము ఇతరవైకములకు ఎంతమాత్రము తిరిగివుత్తులేదు"

MAGBONUM MEDICAL NOOK 77 Dey Street, P. O. Serampore (Bengal)

రేపల్లెతాలూకా మహాసభ

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు
అధ్యక్షతవహించిరి

గాంధీపూజానిధిగూర్చి హెచ్చరిక

రేపల్లెతాలూకా కాంగ్రెసుమహాసభ కనకాల గ్రామమున ఏప్రిల్ 28, 29 తేదీలను శ్రీయుతులు ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద మిక్కిలి జయప్రదముగ జరిగినది. తాలూకాలోని వివిధ గ్రామములనుండి ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. సభా ప్రారంభసమయమునకు పూర్వమే అనేక గ్రామములనుండి, రహితులు, వర్తకులు, మొదలగు మహాజనులు షూమారు 1000 మందికిపైగా విచ్చేసిరి. అనుగొనిన ప్రకారం, అధ్యక్షులు గుంటూరునుండి మోటారు మీదవచ్చుట ఆలస్యమాయెను. యావన్మంది మహాజనులు మార్గము నిరీక్షించుచుండ సాయంత్రం (28 తేది) 3 గంటలకు శ్రీ ఆంధ్రరత్నమున్ను, శ్రీవడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు, అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య పంతులుగార్లున్న మోటారు మీద విచ్చేసిరి. మహాజనుల మహాదానందమునకు విలీలకొండెను. శ్రీయుతులు మార్గాధ్యక్షులుగా కొంతతదవు విశ్రాంతి పున్నుకొనినతరువాత, మంగళవాద్యములతో "మహాత్మాగాంధీకి జై" అను జయజయ ధ్యానములు మిన్నుమట్టుమండ, అధ్యక్షులు, మహాజనులు, యావన్మంది సభాప్రదేశమున కరుదెంచిరి. ఆహ్వానసంఘమువారిచే నిర్వహించబడిన పందిలియు ప్రత్యేకముగ నొనర్చబడిన వేదికయు సభామంటపమునకు చుట్టుకట్టబడిన పచ్చనితోరణములయొక్కయు ఆలంకారము మహాజనుల కమితానందమును కలుగజేసెను.

వోగేటి వెంకటసుబ్బయ్య శాస్త్రిగారు ప్రార్థన మిమ్ములజేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత తల్వర్తి వెంకట్రామశాస్త్రిగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమును చదివిరి. వివిధప్రాంతముల ప్రతినిధులవల్లన, ఉపపాదించబడి ఆమోదించబడి శ్రీయుతులు ఆంధ్రరత్నంగారు అధ్యక్షతవహించుచిరి. అంతకుముందే వేదికకు వైభాగమున విచిత్రముగ నమర్చబడిన ఒక రంగుకాగితముల బుట్టలోనుంచి పచ్చని తెల్లనిరంగుల పుష్పములు వర్షరూపముగ అధ్యక్షులశిరమునను వేదికయంతటను రాలెను. ఈ దృశ్యవంతయు మహాజనులకు సుందెను. అధ్యక్షుల మహాపన్యాసమును ఎప్పుడు విందుమా యని ఆకురపమిమన్న మహాజనుల మనస్సులు కరగినీరగనట్లు అధ్యక్షులు ఉపన్యాసమునకుముందు కొన్ని పద్యములను తన వృదు మధురకంఠముతో పాడి నాదయము కావించెను. ఉపన్యాసము ఎట్లుంజూగో యని తేటాటపాడుచున్న మహాజనుల మనస్సులు ఒక్క మహారాజకాలములో భ్రమజెంది ఏదికర్తవ్యమునది తోచుకొనెను. ఎందువల్లనన, మహాజనులు యెంతయో ఆశపెట్టుకొనిన తమ ఉపన్యాసమును విరమించితినినియు పుత్రఉపన్యాసములతో పనిలేదనియు, నా ఉపన్యాసమే మీ కవసరమైనచో, వెంటనే "గాంధీపూజానిధికి" 1000 రూపాయలు మహాజనులు కానుక లప్పించినయెడల "రామార్పణము" చేసి తమ ఉపన్యాసమును ప్రారంభించెదనని చెప్పి పూరకుండిరి. అంతే మహాజనులలో కలిగిన ఆలజడి యంతయుని జెప్పటకు పీలులేదు. కాని మహాజనులలోనుంచి కొంతద్రవ్యమును, ఆహ్వానసంఘసభ్యులు ప్రత్యేకముగ కొంతద్రవ్యమును వెంటనే వసూలుచేసి ఒకగంటకాలమునకు 1000-0-0 లు సమకూడెనని చెప్పిరి. కొంత ప్రార్థనాపుటచేతను, అధ్యక్షులు ఆయాపదవి వచ్చియుండుటచేతను, నాటికి ఉపన్యాసము ఆపివేసెననియు మరురోజున సాయంత్రకి యావన్మంది మహాజనులు దయచేయువలసినదని అధ్యక్షులు తెలిపిరి.

అంత నాటిరాత్రికి ప్రతినిధులకును, ఇతర గ్రామములనుంచి వచ్చిన పెద్దలకును ఆహ్వానసంఘమువారు మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతో ఆతిథ్యమొసంగిరి.

మరునాడు పుడయం, విషయనిర్ణయకసభ శ్రీఆంధ్రరత్నముగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశము కాబడి, మధ్యాహ్నం 12 గంట వరకు విశేషము చెల్లెలతో పనిలేకుండా, ముఖ్యముగ తీర్మానములను చేసి, ముందు కర్తవ్యమును గురించి విశేషముగ నాలోచించి 12 తీర్మానములను చేసిరి. ఈతీర్మానములలో ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన తీర్మాన మొకటిమాత్రం గలదు. అది "గాంధీపూజానిధి" వసూలును గురించినదై యున్నది. దీనిసారంశమును, వేరొకచో ప్రచురించిన తీర్మానమును చూడవచ్చును. అంత మధ్యాహ్నం భోజనాదికములైన పిమ్మట సాయం

త్రం 3 గంట కు తిరిగిమహాసభ సమావేశము కాబడెను. విషయ నిర్ణయకసభలో అంగీకరింపబడిన తీర్మానములన్నియు, మహాసభ యందు అంగీకరింపబడినవి—తరువాత అధ్యక్షులు తమ ఉపన్యాసమును ప్రారంభించుటకు ముందు "గాంధీపూజానిధి" వసూలుసందర్భమున దీక్షాకొనిన, శ్రీయుతులు, మాచిరాజు రామమూర్తి, రావువెంకట్రాయణం, నాగళ్ల అమృతయ్యచౌదరి, మద్దులగిరిరావు, వోగేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి, తల్వర్తి రాజారావు, పెనుమత్తేశ్వరరామరాజుగార్లును, అధ్యక్షులు తమ సన్నిధికి ఆహ్వానముచేసి, క్రిందటిరోజున మహాజనులవల్ల వసూలు కాబడిన 1000 రూప్యములను ఒక వెండిపళ్లెముననుంచి, కర్పూరహారితో, రామనామము చేయుచు, శ్రీరామదాసుగారు, దీక్షితులు దీవించి సదరు 1000 రూప్యములు వారి కర్పించిరి. దీక్షితులు వారికి వందనసూక్రము లర్పించిరి.

రామదాసుగారి ప్రసంగము

అంతట, రామదాసుగారు, తమ సహజచమత్కృతితో ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. ప్రస్తుత ఉద్యమముయొక్క ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి ఉపన్యసించుచు రామదాసు, భాగవతము మొదలుగాగల అనేక పురాణోపాసములలోని సాదృశ్యమైన దృష్టాంతములు అనేకములు తెలియజెప్పిరి. మహాత్ముల వారిని, శ్రీరామచంద్రునితో పోల్చి నాటి, రామునిభావములు, నేటి మహాత్ముని భావములు ఒకటియేయని జేర్చిరి. ఇందులలో నే ఈ ఉద్యమమునకు నాశనము లేదనియు, తప్పక అచిరకాలములో విజయము నొందుననియు చెప్పిరి. ఇంకెన్నియో మహాత్ములమైన రహస్యవిషయములను వెల్లడించిరి. నాబోటి ఆల్ఫ్రెడ్లు ఆభావములను తెలుపుట దుస్సాధ్యము. ఇంతయేల, ఆమహామహాత్ము, తన ఉపన్యాసమునకు సభ్యులెల్లని అగ్నిగుండమున దుముక ఆజ్ఞానోసంగినచో తక్షణ మట్లు చేయుటకు యావన్మంది మహాజనులు సంసిద్ధమై యుండిరనుటలో అతిశయోక్తి ఎంతమాత్రముండదని తెలచవలెను.

ఈవిషయగ ఆ ఉపన్యాసపరంపరలు రాత్రి 11 గంట వరకు సభ్యులెల్లని నిశ్చేష్టులజేసెను. అనంతరం మంగళగీతములతో రాత్రి 12 గంట సభ జయప్రదముగ ముగించిరి.

తీర్మానములు

రేపల్లెతాలూకా ప్రభు (కాంగ్రెసు) జాతీయమహాసభ కనకాల గ్రామమునందు, ఏప్రిల్ 28, 29 తేదీలను శ్రీయుత ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగబడి గావించబడిన తీర్మానములు.

1. జగన్మయితోగా అవతరించిన శ్రీగాంధీ మహాత్ములవారికి కలిగిన మహావత్తును తొలగించి తిరిగి హిందూజాతి దాస్యవిముక్తికై పాటుబడ ననుగ్రహించిన పరమేశ్వరుని ఈసభవారు వందనము లర్పించుచున్నారు.

2. జయహిందూకావీరులు నిజస్వరసంతోషాభ్యుదయములను మహాప్రధానమచిరకాలములో సిద్ధిపడవలెనని పరమేశ్వరు డనుగ్రహించుకాంతయని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. వైకమునందు ధర్మసంరక్షణార్థము విజృంభించుచున్న సత్యాగ్రహసంరంభమును ఈసభవారు అభినందించుచున్నారు.

4. మహాత్మాగాంధీ పూజానిధి నిమిత్తమై రేపల్లెతాలూకా అర్పించబడిన రు. 1000-0-0 రూపాయలకు తక్కువగానిసామ్య వసూలు అయ్యెపర్యంతం గృహకృష్ణములనుగూడ బోక్యముకలుగజేసినక, సర్వకాలసర్వాస్త్రల యందు యేతతో కార్యనిర్వహణ దీక్షాబద్ధులై వ్యవహరింప యీ మహాసభాసమక్షమున ప్రతిజ్ఞవహించిన,

1. శ్రీయుత మాచిరాజు రామమూర్తిగారు
- 1. ,, రావు వెంకట్రాయణంగారు
  - 2. ,, నాగళ్ల అమృతయ్యచౌదరిగారు
  - 3. ,, తల్వర్తి రాజారావుగారు
  - 4. ,, మద్దుల గిరిరావుగారు
  - 5. ,, వోగేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు
  - 6. ,, పెనుమత్తేశ్వరరామరాజుగారు
- గార్లు ఈ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వక అభినందనములు ఆచరించుచున్నారు.

ఈదీక్షాసంఘమునకు ఈతాలూకాలోని ప్రతివేళాభిమానియు తగు మద్దతుచేసి వీరియొక్కదీక్ష జయప్రదముగా వింది కృతార్థులు కావలయునని ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ఈ తాలూకామహాజనులు యావన్మంది తమమహాదార ప్రసాదముచే దీక్షాఫలమును అనుగ్రహింపవలెనని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఈదీక్షితులు యే యే గ్రామమునందు బహుళాకరింపబడుచో, ఆ గ్రామమునుండి మరియొక గ్రామమునకు అరుదె

చుసమయమున అచ్చటి ప్రజలు యావన్మంది "రామమడు" రూపముగా తగుసన్నాహముతో తోడునడచి కార్యసాధనము గావించవలెనని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఈసభానంతరం దీక్షితులను భట్టిప్రోలు గ్రామమునను మైనువారింపవలెనని సాగనంపును, కార్యరంభము చేయవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. ఈ తాలూకాలో తాలూకాకాంగ్రెసుసంఘ మొకటి యాక్రిందివిధముగా స్థాపించుటకు తీర్మానించవలెనని.

5. ఉద్దేశ్యము:— భారతజాతీయ మహాసభయొక్క ఉద్దేశ్యమే యీతాలూకాసంఘముయొక్క ఉద్దేశ్యము.

6. నిర్మాణము:— తాలూకాలో ప్రతిగ్రామసంఘమున కొక్కరు చొప్పున ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడినవారును— జిల్లా, రాష్ట్ర, అఖిలభారత సంఘసభ్యులును (వారి సభ్యత్వమున్నంతకాలము) గడచిన కాంగ్రెసుప్రతినిధులను ఈతాలూకాసంఘసభ్యు లయ్యెదరు.

ఈమహాసభకు గ్రామములనుండి ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడినవారిని ఆమ్రామములపక్షమున, తాలూకాసంఘ సభ్యులుగా, నంగీకరించవలెనని.

ప్రతినిధుల నెన్నుకొనిన గ్రామసంఘములు వెంటనే ఎన్నుకొని తెలియజేయవలెను.

7. కార్యనిర్వాహక సంఘము:— ఈసంఘమునకు 10 గురికి మించకుండా సభ్యులుండవలెను. అందులో రాష్ట్రసంఘ సభ్యులు (యీతాలూకా) 3 గురున్ను కాంగ్రెసుప్రతినిధులు 3గురున్ను ఉద్దేశ్యగతీత్య సభ్యులయ్యెదరు. మిగతా 4 మందిలో ఫీర్దా కొక్కరుచొప్పున 2 గురిని సామాన్యసంఘము వారు ఎన్నుకొనవలెను. వీరుగాక అధ్యక్షు లొక్కరును, ఉపాధ్యక్షు లొక్కరును, ఇరువురు కార్యదర్శులును, సామాన్య సంఘమువారిచేత నెన్నుకొనబడినసభ్యు లయ్యెదరు.

8. కార్యసంఘసభ:— నెల కొకపర్యాయ మైనను, సమావేశ మగుచుండవలయును.

సామాన్యసభ:— అవసరమైనపు డెల్లను సమావేశము కావలయును.

9. సభలుజరుపుపద్ధతులు వగైరా మిగతావిషయములలో సాధారణము జిల్లా, రాష్ట్రసంఘముల అనుష్ఠానక్రమమును అనుసరింపవలెను.

10. గ్రామసంఘములు తమవద్ద నిల్వయుండు, సగపాలు సభ్యత్వచందాలోనుండి సగము అనగా 0.1-0 (ఒక అణా) తాలూకాసంఘమునకు కార్యనిర్వహణమోరకు విరాళముగ నర్పింపవలెను.

11. ఈసంఘకార్యస్థానమును, నిర్ణయించుటకు, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారికి అధికార మియ్యవలెనని.

12. కాంగ్రెసు నిబంధనలకు విరుద్ధము కాకుండులాగున అవసరమైన ఇతర నియమములు చేయుటకు తాలూకా సామాన్యసంఘమువారికి అధికార మియ్యవలెనని.

13. అత్యంత దారిద్ర్యములోయున్న నిష్కుజాతులకు ఆర్థికముగ, మనసు సహాయముచేయుట అత్యవసరముగాన, ప్రతిగ్రామములోను అభిమానులు స్థానిక అవసరములనుబట్టి 10 లేక 100 రూపాయల స్వచ్ఛమై త్రిమును మాత్రముగా చందావేసిన ఆమొత్తముతో బియ్యము ఉప్పు పప్పు మొదలవకాయలు మొదలగు భోజనసాధనములను చవుకధరలకు తెప్పించి వాటితో ప్రత్యేకముగా నిష్కుజాతులొరకు దుకాణములుపెట్టి వారలకు లాభములు తీసికొనకుండా విక్రయించుట మూలముగా సహాయము చేయవలెనని ఈ తాలూకా ప్రజలకు ఈసభవారు సూచించుచున్నారు.

14. నిరంతరము దుర్భరముగ దారిద్ర్యమున ముగియన్న మన పంచమసోదరులు ప్రస్తుతపు ధరలకు భిక్షువులవలెను కొనలేరు గనక వారలకు భిక్షువుల తక్కువవరక ముట్టటకుగాను, మనిషికి ఒక 0-0.3 వైసలు చొప్పున ఈతాలూకాలోని ప్రతిగ్రామములోను జాతిమత వివక్షతలేకుండా శ్రీపురుషులు, క్షిలులు, పెద్ద లందరివద్దను "పంచమ భిక్షువుని" యనుపేరుతో వసూలుచేసి యేతతో కార్యమునకు జాతీయ పర్యవేక్షణములో వినియోగించుటకుగాను తాలూకా సంఘమునకు సదరు వసూలైన మొత్తమును పంపవలెనని గ్రామసంఘ కార్యదర్శులను కోరవలెనని.

15. ప్రభుత్వ న్యాయస్థాన బహిష్కారము కాంగ్రెసులో తీర్మానింపబడి యిప్పటికి నాలుగేండ్లయినను దానిని ప్రజలు యెక్కువగా ఆచరణలో పెట్టనందున ఈసభవారు చింతించుచు తగాయదాలను పరిష్కరించుకొనుటకు గ్రామములలో వెంటనే పంచాయితీల నేర్పాటు చేసినచో తద్వారా వ్యవహారములను జరుపుకొనవలెనని ఈసభవారు గ్రామస్థులను గట్టిగ హెచ్చరించుచున్నారు.

16. ఈతాలూకాలో నిర్దురు యెక్కువ న్యాయపక్షములకుగాను, ప్రతిగ్రామములోను నూలనకువారలకు మాదిరిందు నట్లును భిక్షువు ధరించువారలకు వస్త్రము లంచునట్లును, కయాలైన నూలును త్వరత్వరగా విడుదలయ్యకట్లును దూది వస్త్రములు ఉత్పత్తివాసములనుంచి సరఫరావలెనని తెప్పించి గ్రామములకు చేర్చుటకును, నూలుచదువవారివద్దనుంచి నూలు కొని

పైకిరవాణాచేయుటకునూ, రు. 2000-లకు తక్కువగాని మూలభనమును వసూలుచేసి పనిజరుపుటకు ఈక్రిందివారిని ఉపసంఘముగా నియమించడమైనది.

- ౧. క్రియతల్ గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రిగారు,
- ౨. ,, రావు రాయన్నగారు,
- ౩. ,, పాతూరి సుబ్బయ్యగారు,
- ౪. ,, కంభంపాటి సాంబయ్యగారు,
- ౫. ,, తేటవర్తి బాపయ్యగారు,
- ౬. ,, దేవిగోని బసవయ్యగారు,

ఈసంఘమునకు క్రియతల్ గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రిగారిని కన్వీనరుగా నియమించడమైనది. పైసంఘమువారు వచ్చి తొలకరిలోగా క్రేష్టుమైన ప్రతినిధులు తెప్పించి గ్రామగ్రామమునకును పంపి రైతులు తమఇండ్ల పెరడులలోగాని చేలగట్ల మీదగాని, ప్రతిపైసవేసి ప్రతిఉత్పత్తి చేయుటకూడా, ప్రయత్నింపవలెను.

౧౦. తాలూకాబోర్డు యూనియన్ బోర్డులలోను కాంగ్రెసు (తాలూకా) నిర్ణయించిన అసహాయవాదులు ప్రవేశించునట్లు ప్రజలు తోడ్పడవలెననిని అట్టివాడైనయెందుటకు కాంగ్రెసు సంఘములు ప్రయత్నించవలెననిని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(౨) అట్లు తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘముచే నియోజకులగు తాలూకా, యూనియన్, జిల్లాబోర్డు సభ్యులు, తాలూకాలో ప్రజలకావశ్యకమగు సమస్తమైన సదుపాయములను, ఆ బోర్డుద్వారా లభింపజేయుటకు తగు సలహాతీర్మానములను వీరి కందజేయుటయు, నిర్మాతాకర్తృమమునందలి వివిధాంశముల నిర్వహించుటకు సదుపాయములను, సంపూర్ణ బాధ్యత వహించు నట్లు చేయుటకు సదుపాయములను ద్వారా తగుచర్య జరిపించుటకునూ, తాలూకాలోని యావత్పరిసర ప్రజలు తమతమ గ్రామములందున్న తమ సమస్తిజీవనమునకున్నా నలయు వివిధవిషయములన్నూ సదుపాయములను తగురీతి విచారించి వ్యవహరించుటకై కాంగ్రెసుసంఘములయందు తీర్మానములు ప్రవేశపెట్టి చర్చించుటకు సంపూర్ణావకాశములు కలుగజేయవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ తీర్మాన తాత్పర్యమును అమలుజరిపించు యందు గూర్చి ప్రతి కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశమునందు ఒకనివేదికను వాగ్రూపముగాగాని లిఖితరూపముగాగాని, అర్పించుటకు క్రియతల్ గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రిగారిని కోరడమైనది.

ఆ సూబోర్డులకు సంబంధించిన వోటర్లు ఆయాగ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములలో సభ్యులుగా చేరులాగు ప్రచారములు వెంటనే ప్రయత్నింపవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

౧౧. మహాసందియందు, ఆంధ్రరాష్ట్ర వివిక్తభట సంఘమువారిచే నిర్వహింపబడు వివిక్తభటనాయకుల శిక్షాశిబిరమునకు పరిశీలన నిమిత్తమై యీ తాలూకాపక్షమున ఈక్రింది వారిని సంపుటకై తీర్మానించడమైనది.

- ౧. నాగల్ల లక్ష్మీనారాయణ చౌదరిగారు.
- ౨. దేవరపల్లి వెంకటేశ్వరరామయ్యగారు,
- ౩. పాతూరి సుబ్బయ్యగారు.
- ౪. కావూరు గోపాలకృష్ణయ్యగారు.
- గి. మంతెన వెంకట్రాజుగారు.
- ౬. గంగరాజు రామకోటిశ్వరరావుగారు.

౧౨. త్రాగుడు దురభ్యాసమును మాన్పుటకు ప్రజలలో తగు కట్టుబాట్లు చేయుటకున్నా ఆసాములు కల్లగీతకు చెట్లను యియ్యకుండా, ఆపుదులచేయుటకు యత్నించుటకున్నా ఆచెట్లనుంచి పానకము తీసి తెల్లమును తయారు చేయుటకు బోధించుటకున్నా తగు కృషిసల్పుటకు యీ సభవారు యీ తాలూకా ప్రజలను, కోరుచున్నారు.

ఈ ప్రైమరీహరించిన తీర్మానములన్నియు సర్వజనాంగీకారము బడసినవి.

మాచిరాజు రామమూర్తి,

౧-౫-౨౪ మకాం, భట్టిప్రోలు. తాలూకా సంఘకార్యదర్శి.

జి. ఐ. టి. హేలాపురము

సమాజము వారు

తెనాలివాసవి విలాస

నాటకశాలలో

ప్రతాపరుద్రమును

10-5-24 తేది శనివారమునాడు ప్రదర్శింతురు.

టపకుంపెని

గోదావరిమండల స్వచ్ఛందసేవాసభ

ఆలమూరు లో సమావేశమగుట

అధ్యక్షులగు ఆంధ్రరాష్ట్ర దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి యువన్యాసము

(స్వకయవిలేఖరి వద్దనుండి)

అధ్యక్షులగు ఆంధ్రరాష్ట్ర దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఉపన్యాసమునం దీ క్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

వివిక్తభటసర్వము

శ్రీమద్రామకార్య నిర్వహణాధికారములగు యీసభాసదుల సన్నిధి తత్వేవావిధానవివేచనము గావించు నవకాశముల్పి నందులకు సంతోషించుచున్నాను. వివిక్తభటవిషయము నిర్మాతాకర్తృమమునందలి ముఖ్యాంశములలో నొకటిగా నెంచబడుచున్నది. స్వరాజ్యమునకై భారతజాతి యర్పింపనున్న వివిధ బలిదానమున యందలి శ్రేష్ఠతర మగు నరబలికివలయు వస్తుసంపత్తి సమకూర్చుటయే యిందు ముఖ్యవిధి. ధర్మ సంరక్షణార్థము ప్రాణార్పణము చేయసాగుచున్న మహాదానమార్గము మనుజాంతకరణముచే వరించజేయ దుర్లభము. స్వభావభేద మిందుకు కారణము. ప్రతిజీవయు నిజస్వభావానుసరణముగా స్వధర్మానుష్ఠానమునకుఁ గడంగుచుండును. స మి ప్తి ధర్మమును వ్యర్థీభర్తృముతో సమన్వయముజేసి బోధించినగాని యే జీవయు నిష్కామపుత్రితోఁ గార్యకారిగానేరదు. జాతిధర్మమును బోషింపవలసివచ్చినప్పుడు భటుడు సంపూర్ణ శిక్ష తానందుట కవకాశము లేకపోయినను తగు సహాయసంపత్తులు లభింపకపోయినను వస్తుతః శక్తిసమగ్రతలు గలిగియుండకపోయినను యథాశక్తి విధినిర్వర్తించుటకు నిశ్చలమైన దీక్ష నైనను గలిగియుండవలయును. భటవృత్తికి స్థితిగతుల యనుకూల్య ప్రాతికూల్యతలు గమనింప నధికారము లేదు. భటకర్తానుష్ఠానము ఫలాలాప్తిసందకయే పంచత్వము నొందవచ్చును. పునస్సంధాన పుణ్యకాలమునకుఁ బూర్వము ప్రాతపత్రముల విసర్జించు పాదపములభంగి పునరావృత్తి నాశించుజాతి నిజభటావళికి ప్రతిఫలముగఁ బంచత్వమునైన ప్రసాదించసాహసించు. నిజధర్మనిర్వహణార్థము జాతి తనభటకోటిని యెట్టియొక్కట్టులైన బాల్పడజేయ వెనుదీయదు. నిజబలావలంబిక బడు శ్రమలో నున్నవించు స్వేదాంభకణజాలమునవలె తనభటకోటిని నిజధర్మనిర్వహణ సమయమునం దూడ్చిపుచ్చ వెనుదీయదు. భటుడెప్పుడు అభోక్తయై. కాని యశోవిశిష్టమైన యభోక్త. జీవుడు యదార్థమున నభోక్తయై. ఫలాను భూతి జన్మాంతరమున గాని, దశాంతరమున గాని లభించుగాక. జీవుడు జీవత్వమును త్యజించినగాని య మరత్యునిది నందనేరదు. భటునియొద్ద నిట్టి మహాత్మాగము నభ్యర్థించుచున్నాము. ఒక సప్రదాయమును పెంపొందించుటకై, ఒక పరమార్థమును సాధించుటకై, నిద్రామైయున్న యొక జాతిని ప్రబుద్ధము గావించుటకై జగత్తుటుంబియొక్క ప్రజాసంసారమును నిలువబెట్టుటకై యీ భటావళిని సర్వసమర్థుల మాకాంక్షించుచున్నారము. లోకకళ్యాణార్థము అమరభర్తయొక్క ప్రజాయుధనిర్మాణమునకై, త్యాగిగాని సంస్కారమున నభిమానియై యనుగ్రహించిన దధీచిమహర్షియొక్క న్యాంగదాదాన ప్రసాదమెట్టిదో, పదునాలుగు వత్సరములు నిద్రాహరింపవలెనుటకై తుదకు రణస్థిప్రాణాంజలి నొసంగిన రామానుజుని సేవావిధానమెట్టిదో! ధర్మరాజ్యవిజృంభణార్థము క్రీస్తుదేవు డొసర్చిన బలిదాన మెట్టిదో! గురువాటికయం దాత్మ సంవృత్తి మాచిరాజు సమయమునందు బంచపెట్టిన యకాలీసాధకుని ప్రేమామృతప్రసాద మెట్టిదో అట్టి యుదారసంపన్నత యీ భటావళియం దూహించుచున్నారము.

ఇది స్వల్పవిషయమా ! జాతీయవ్యవహార సంరంభసంభ్రమముల నుప్పతిల్లు పీరావేశతరంగముల నోలలాడు బుద్ధుదాడంబరము వంటిదా ! విత్తమునకుగాని, విన్నపమునకుగాని విక్రీతసాధ్యమా ! మనకు వేనవేలు భటులు కావలయును. ఎట్లు లభింపగలరు ? లభించిన యెట్లు నిలుపుకొనగలుగుదుము ? కాంగ్రెసు నిరంతరము వారికై కనిపెట్టుకొనియున్నది. నాయకులు సదా వారికై దేవులాడుచున్నారు. మహాత్ముల వారు సైతము వారి సద్వేషించుచున్నారు. ఫలముమాత్రము మృగ్యముగనున్నది. జాతీయందు నిర్మూలంతకరుణలను, లసంపన్నులనగు నేలదియైనను ధర్మసేవకు దృఢముగా సంకల్పించిన యుత్తరక్షణము నిరాయాసముగ స్వరాజ్యము లభింపకుండునా? జేగంట్రొమోనుచున్నది. సంఘముమాత్రము సంశయించుచున్నది.

నిర్మాతాకర్తృమమునందలి వివిధాంశములకుఁ బట్టిన తెగుశుష్కము, చీడలును దీనియందుగూడ గనిపించుట. చిత్రము. నడిపేవారు నాస్తి; కావలసినవారు కలెవు. అంతరంగములో ననుమానము. వేగలేక విసుకు. చిక్కుబడిన సిద్ధాంతాలు; చెక్కుచెదరని చాదస్తము; వితిలేని మీమాంసలు; గతిగానని కాంక్షలును; ఇతరాంశములమాదిరి యిందులోనూ కొన్ని విజయపుట్టాలు; కొన్ని అపజయ ఫుట్టాలు; దేశములోనున్న ప్రతి పార్టీయును వారుచేసే ప్రతితీరమానమును భటసంపాదనను ముఖ్యకర్తవ్యముగా తేల్చుదును. అందుకు ద్రవ్యమును ప్రత్యేకించడము, కమిటీలు బనాయించడము. కాన్ఫరెన్సులు సాగించడము, స్వరాజ్యమున కిదియే ప్రధానసాధనమని ఘోషించడము. అన్నిటకూములకు కొడువలేదు. అయివవలెనను మాత్రము అపరూపము. ఎందువలన యీ ఘోరస్థితి ? మనస్సులను విశేషరమకొనుట ? మనుష్యులను లోబరచుకొనుట దుస్సాగ్యమే యగుగాక. మన కిదిలేవ్వా ?

భటవర్తమున జేరుమని కోరునప్పుడు కొందరు అభిప్రాయ భేదమును యతిసుభువు దారిని యవలంబింపమందురు. కొందరు తిలకు స్వరాజ్యనిధిక్రింద తిరిపెముబెట్టి తద్వారా చాటుదురు. కొందరికి అంతుసాంతు కనుబడిని యసందర్భాలు. కొందరు గొప్పవారమనుకొని వెట్టివాలంటిరువృత్తికి వెరుస్తారు. కొందరు కాన్ఫరెన్సులకు కథానాయకులు. కమిటీలకు గ్రంథకర్తలు. కనబడనిపని. తెలిపిలేని తిరుగుడు. వగలు, దిగులు. వాలంటీరుపనికి తీరదు. కొందరికి గొప్ప కుటుంబాలు. కొందరికి గొప్పప్రతికాసంసారాలు. కొందరికి గొప్ప ఖద్దరువ్యాపారాలు. కొందరికిగొప్ప జాతీయవిద్యాలయాలు. భటకర్త కొందరికి అంతు తెలియనిది. కొందరికి వృధాయాసముగ తోస్తున్నది. కొందరికి నిష్పరియోజనముగ గనుపట్టును. ఇది యింతేమోనని అనుమానమందరికి ఉన్నది. ఇక దానినలన గలుగదగు యనుబాధ తెలిస్తే అందరిగుం డెయ్య రుట్లుంటుంది. ఇంతటితోనేగాదు. బూటకపు ప్రేమజూపు బుద్ధిమంతులు. కపటపుకారుణ్యము కనబడుచు గ్రంథసాంగులు. ఈ స్థితిని మరింత బలపరచుచున్నారు. కాస్త పది, ఇరవైరూపాయలకు గంతువేస్తూ జయిలుకు వెళ్లే వెర్రివాలంటీరని కళాకాంతులులేని కాన్ఫెరెన్సుకాస్తంత కదలబారుటకు వెక్కిరింతలలో విచారిస్తూ వుంటాడు. గవర్న మెంటుయదోగి. వాలంటీరుకున్న తూలుడుకు తాను అపరాధము చెప్పకుంటూ అతనుబడు కష్టములనుగూర్చి వ్యతిరేకసవాళ్లతో గవర్న మెంటును గాబరాజేయజూస్తాడు మితవాది. కైలుకుపోయే వాలంటీరు చెప్పరానిపాపము చేశాడని దానిని తప్పించి ధన్యుడగుటకు పాతప్రాయశ్చిత్తులు వెదుకడానికి పాతతాటాకులు వెదుకుతూవుంటాడు పోగోహితుడు. బరుంబడిలేని వాలంటీరు కుటుంబానికి ఉపాధి యెట్లు కల్పించడమాయని వాని కుటుంబస్థితింతో వాడిస్తూ కాలక్షేపము జేస్తూవుంటుంది కాంగ్రెసు కమిటీ. ఇక పీరిచర్యలకు వేదోక్తమైన యాశీర్వచనమిస్తూ గోరంతలు కొండంతలుచేసి శేషర్లనిండా కొనియాడుతూవుంటాడు పత్రికా కరెస్పాండెంటు. కాస్తసిగ్గుపడుతూ, అనుమానిస్తూ, ఆలోచిస్తూ, ఆసీస్తూ అడుగుపెట్టే వాలంటీరు పీరందరి విక్రతానుగ్రహములేత వికలమనస్కుడై వెనుకంజవేయడం తలపిస్తూవుంటుంది. పిట్టనిట్టిని మించిన పెద్దసందేహము మరియొకటి. నిజప్రాణోపద్రవకరమును ప్రబలాభివృద్ధిపాతువును, భయంకరమునగు భటకర్తానుష్ఠానము యిష్టదేవతకుగాని, సమిష్టిదేవతకుగాని ప్రీతి జనకమునో కాదో అను మహాత్మ్యంశయును మరింత ప్రతిబంధకము. దేశభిమానము వ్యవహారవాంఛ కలుగజేయును. ధర్మాభిమానము, త్యాగోన్ముఖిత గావించవచ్చును. కాని, జాతిధర్మముయొక్క లక్ష్యలక్షణములతో నిజధర్మమున కనన్యత్వము కలదను జ్ఞానసంపత్తి లభించినయెడల నిష్కామదీక్షాకలితమగు భటకర్తానుష్ఠానము సాధ్యమగును. ఇట్టి జ్ఞానసంపన్నులు మనకెంతవరకు లభ్యమగును? భటవృత్తిసర్వించువారికి జాతీయధర్మసంస్థాపనమే పరమపురుషార్థమని మన మెట్లు బోధింపగలము? నాయకులందరెల్లువ రించుచుండిరా ? మన మెల్లము మనస్వర్థస్యమును సమర్పిం

తేమల కాంగ్రెసువ్యవహారముకాని విషయములూ సూచన
భూపాణి పోషకార్థమై కాంగ్రెసుజోక్యము పుచ్చుకొనుచుండు
స్వంతవ్యవహారమునందు సంచరించు భటులవ్యవహారము ఆలోచి
ంచిన కాంగ్రెసుకు అధికారము లేదా? భటున కదంగుట నిజ

కారములేదుగాని కాంగ్రెసునకిచ్చుట కధికారముగలదని స్పష్టముగా తెలుపవలయును. ఇందునిమిత్తమే ఒక నిధిని నెలకొల్పి, మహాజనులను ప్రత్యక్షముగా ప్రార్థింపవలెనని కోరుచున్నాను. మహాజనులు ప్రాజాత్యముచేయ సంకల్పించిన భటులకు అణచుట ప్రమేయ సంకల్పించిన ప్రత్యక్షముచేయగలరని నా అనుభవములను గట్టిగా చెప్పగలను. ఖద్దరుబ్యాంకులకు, ఇంగ్లీషుబంకులకు నెలకబడి జాతీయవిద్యాలయములకు, గాంధీసాహసముగాని, గాంధీకృపకుగాని కానరాని గాంధీ యాశ్రమములకు ఇంకాకై త్వలకు, బెల్గ్రాములకు, అచ్చ అప్పిలకు, మోటారుకంపెనీలకు, వినియోగముకాగల ప్రవృత్తులకు మాత్రము ప్రజలు అంగీకరింపరు. ఇంతయేల, తిలక్ స్వరాజ్య నిధికి వల్లనవృత్తు లేదనలేదు జయలుకువల్లనవాని మొగము చూచిన నంతలు నాగిపోవును. విశేషపర్యాయము లిందునిమిత్తమే జయలుకువల్లన మహాత్ములకు లక్షకే కురియును. పైన ఖద్దరు లోపల నిద్దుర, ఒకచెంప నాన్ కోఆపరేషన్ కెండా చెంప కోఆపరేషన్ కలనానికి కానిడబ్బయిన పుట్టును. కమనజే భటునిమిత్తమే తనద్రవ్యముననేయ సమృద్ధింతుల గాని ఈ ద్వారా గవర్న మెంటుకు తనదనుచులకు చెందేపక్షమున ఇయ్య వెలుతురు. కావున యానిధిని జయప్రముగసాగించి ఇతరచేత ములయందు రణనిధి యన్నట్లుగా పొందించి కృతకృత్యులు గావలయును.

వేషభాషలు

భటునియొక్క వేషభాషలువిషయ మింకొకటిగలదు. ధరించు దుస్తులు, జేండా, అడుగు, కవాటు, మొదలుగునవి అంతర్భాషమును సరసముగ వ్యక్తీకరించునంతవరకు ప్రయోజన కారులు. అంతర్భాషమునకు, బాహ్యవేషమునకు సామరస్యము మాత్రము జాగ్రత్తగా కాపాడవలయును. మనవారికి ప్రతిపక్షుల వైస్యవైఖరియందు అత్యంత వ్యామోహమున్నట్లు గూఢులు కన్నట్లుమన్నవి. అహింసాదీక్ష; హింసావేషమును ధరించిన చో పరస్పర సంఘటనముచే బాధలతియించిభటును పతితును కాగలను. యావద్భారతమునకు ఒకటి భటరూపము నేర్పరచ వలెనను తాత్పర్యముపూడే ముంజనముకాదు. ఒకభాషమున్న చో ఒకభాష, అదిలేనిది వివిధభాషలచే విన్నాణముగ విరచించిన భారతమాత సాందర్యమును దుర్బుద్ధిచే చెడగొట్ట జనదు. మనుజులముఖవైఖరిలో సహితము ఒకేరూపము కేవలము లో గాననగునగాని జీవులలో గానబడదు. ధర్మమునందును, తదాచరణము నందును పిలుగునంతవరకు ఏకలక్ష్యమును, ఏకలక్ష్యమును సాధింపవచ్చుగాక! సర్వతోముఖముగ, ఏకముచే యనలయునన్న శక్తికానమున దప్ప మరొకచోట పిలువడదు. దీనిని ముఖ్యముగ పాటింపవలయునని భటసాయకులను ప్రార్థిం చుచున్నాను. పరమధర్మమేదియని భావించువానిచే నియ మింపబడు వేషభాషలనంగీకరించండి. మననాయకుడే కుచేలు దుకదా! మనలేల యిట్టిభ్రాంతి.

హిందూస్థానీసేవాదళమువారు ప్రచురించిన నియమావ లిని చూచినాను. అందుకుత్తరేణవిషయమే మాత్రము విచారించినట్లు గనుపించును. అదిలేనిది మనయుద్వేషమునకు ఒలమే లేదని సంపూర్ణముగ వివరించుచున్నాను. అనుభవముచూడతేలిని కొనగలరని విశ్వసించుచున్నాను. అదియునుంగాక వివిధప్రాంతముల వివిధవైఖరులకు పోషించుచు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును గమనించి దళముగూర్చవలయును. అట్లుకూర్చినప్పుడే జీవకళ దానియందు గాననగును. దేనిచోవైవిధ్యవరించినరీతి విశ్వస్థితి తటస్థముగను. ఇదియు అనుభవములను తెలియగలరని విశ్వసించుచున్నాను. వారు భటునితరీతును గూర్చి ప్రచురించి సపథకులు చాలసంకుచితములగు గన్నట్లుచున్నవి. కేవలము పొట్టకూటికై పనిచేయు పోలీసువానికీగావించు ప్రయినింగు పద్ధతిగా నగపడుచున్నదిగాని ప్రాజాత్యముచేయ సమకట్టిన భటులకునికి తగిన పంథాగా నగపడలేదు. ఇదికూడఅనుభవము వలన సరిపడగలదని భావించుచున్నాను.

స్త్రీలు : భటవర్గము

స్త్రీలు భటవర్గమున చేరువిషయమై నాలుగుముక్కలు చెప్పవలసినవి. కాంగ్రెసు కాన్ఫరెన్సుల పనులయందుగాని అట్టిసంతోషసంరంభములయందుగాని తమసోదరులతో భర్తలతో సాహచర్యమునర్చి నారాయణస్వరూపముగ మహాజన సమావేశము నారాధింపవచ్చునగాని శత్రుత్వ క్రిడారంగముల యందు పాల్గొనుట తమపురుషు లంతరించిన యనంతరముగాని వారికి అధికారము లేదు. అనంతరముమాత్రము గలదు సమా. జీవహరములచరిత్ర తొల్లింటి రాజపుత్ర నెలమడి తూ రాస్రేసవలకాలమునగలదని యెరింగియె యున్నాము. స్త్రీకి పరమార్థము సతీత్వమని యెఱుంగుదుము. అదియు పెనిమిటి గతించినప్పుడు మాత్రమేననిగూడ ఎఱుంగుదుము. కావున వారు తమ సాహచర్యముననే తమయొక్క నేపథ్య వినియోగిం చులయును. స్త్రీలు ప్రకృతిమూర్తులవలచే ద్వంద్వవిశిష్టము వైన గుణములును విశేషముగ ననుభవించ సమర్థులు. అం దునలన వనచేతపప్పుకు దుఃఖమే ప్రధానానుభవ ముటచేత దానినియు క్షుణ్ణి ననుభవించినచో నీతామహాదేవియొక్క బాహ్యునిదువు లెమానుబాణములై శత్రుముక్తికి యనుకరించు నట్లు మనము ముక్తిని సాధింపగలము.

ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలకుల మహాజనసభ

1 మేయి 24 సంవత్సరం తేదీన గోదావరిజిల్లా ఆల మూడుగ్రామములలో 5 వ ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలకసభ విశాఖ పట్టణజిల్లా పట్టాయకుగారి ఆధిపత్యమున సాయంత్రము 6 గం టలకు ప్రారంభమయెను. బాలాంతరము గ్రామమునసభు గారివల్ల స్వాగతోపన్యాసము చదువబడినది. ఈసభకు గోదా వరి జిల్లావారు 18 గురు విశాఖపట్టాయకునుండి ముగ్గురు మను ష్యులు హాజరయిరి. ఇది కడు శోచనీయము. గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లావారు ప్రస్తుతం జమాబందీ అనుటచేతను యెవ రున్ను రాలేదు. తక్కిన కడప, కర్నూలు వగైరా దత్తమండల మునుండిన్నీ యెవరున్ను రాలేదు. కృష్ణాజిల్లానుండిమాదా యెవ రున్ను రాలేదు గాని సంఘాభిమానియగు అయ్యగారి తిరపతి రాజుగారు మాత్రము దయచేసిరి. వీరు ముందు కాసననిర్వాహ సభలో చక్కకు రాబోవు వారసత్వపుబిల్లునుగురించియు నానివల రాబోవు సప్తమునుగురించియు జమిందారీ అండు గవర్న మెంటు గ్రామోద్యోగియలవల్ల జీతముల అభివృద్ధిగూ ర్చియు సభవారికి చక్కగ బోధించినట్టిరి. నాన్ కోఆపరేష ను టయములో తమపదవికి రాజీనామాయించిన బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారు మాదా యీసభకు హాజరయి గ్రామ పాలకులకు తిరిగి ప్రచురణచేయువిషయములో తామున్ను బంధించియ్యగూరున్ను పత్రికాధికారులుగా వుండెదమని యభ్యాయుండుల చందాలు వనూలుచేయుటకున్ను పత్రికను నడు పుటకున్ను అధికార మియ్యవలయుననియు ఆహ్వానసంఘము వారచే నొక తీర్మానముపెట్టించగా అంతలు అయ్యగారి తిర పతిరాజుగారులేచి మన సంఘమునుండి వీడిపోయి నాన్ కోఆప రేషన్ లో రిజయియున్న భరతరపుకూబడినవారు మనసంఘ మునకు తిరిగి యేర్పాటుకూబడే పత్రిక నడుపుటకు అధికార మిచ్చు తీర్మానము చేయుట భావ్యమయిన పనికాదనియు సంఘములో వున్నవారు యెవరై నను నడువవచ్చుననియు సవ రణ ఉపపాదించగా సభవారు అందరు వీరి యభిప్రాయముతో యేకీభవించి వీరి సవరణ ప్రకారము తీర్మానమును చేయించిరి. సాయంత్రము 8 గంటలకు సభ ముగిసినది.

ది 2 మేయి 1924 వంకాయలపాటి కామేశ్వరరావు, కోలంకకరణం,

చేముడుకు
అమోఘమైననుండు
చేముడు చేవిలో పోటు
చిముకాడుట హోరు
కుదరనిచోమీసాముతిరు
గయిచ్చెదనునిష్ఠాంశుస్థైర్యు
రునామావాసినంపబడును
బుద్ధిగిడుగొంది పుష్పలునేరు
డాక్టరత్వం బ్రదర్శు
మూరుదేవు కృష్ణాజిల్లా

వేలకు మందు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురావిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మ మును వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈమాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి, ఒం టి తలనొప్పి వెంటనే బోవును.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ ధన్యును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రె: ధన్యుములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కిరి, మంటుయిండును. రోమములు రాలిపోవును బుచ్చుతాంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

వాతవరణస్థితి

1924 సంవత్సరం 6-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా 24 గంటలలో అత్యధికవర్షపాతము	జిల్లా 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వీరికి 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వీరికి 1-వ తేదీనుండి వాతావరణము
గోపాలపురం	89.9	81.4	...	1.90	49.96
కోకాపుల్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	98.2	88.8	...	0	87.03
కాకినాడ	100.1	83.0	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	96.5	88.1	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	106.0	88.1	...	0.04	28.01
బళ్లారి	108.5	77.8	...	1.14	20.51
ఆనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	117.4	86.2	...	0.09	31.38
నెల్లూరు	105.9	83.2	...	0	87.98
వడ్డాను	96.0	88.2	...	0	50.74
కడపూరు	98.9	81.8	...	0	52.94
కల్లూరు	...	...	...	...	...
సేలము	95.6	78.6	...	2.42	89.80
కోయంబట్టూరు	96.9	5.7	...	2.72	22.29
తిరుమనాపల్లి	108.7	81.9	...	1.52	83.15
నాగపట్టణము	95.7	82.6	...	1.20	54.98
పురుగోట	...	...	...	...	...
మధుర	103.1	80.8	...	1.22	83.59
పొంబన్	95.8	84.0	...	0.10	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.47	28.84
తిరువేండ్రము	88.6	79.6	...	4.18	64.51
కొచ్చిన్	81.4	79.7	...	7.75	114.51
కాలికట్టు	89.2	77.1	...	9.86	117.16
మంగళూరు	95.8	81.5	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	96.8	72.2	...	1.50	85.87
హస్సన్	...	...	...	...	...
మేరకార	80.6	64.1	...	2.83	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలూరు	...	...	...	...	...
కొడెకనూర్	70.2	54.1	...	8.41	62.18
దేశకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:— ఆకసము శోం చెము మేఘవృత్తు యెయ్యుది. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 8, దిగ్గిలు ఎ మ్మవ. కాకినాడ, విశాఖపట్టణములో 2 1/2 8 దిగ్గిలు ఎమ్మవ.

దక్కణ:— ఆకసము మేఘవృత్తం యెయ్య యది. కడపలో రాత్రివేడిమి 2.8 దిగ్గిలు ఎమ్మవ.

కర్నాటకము:— ఆకసమున మేఘములు పలచ పలచగ అల్లుకొన్నవి. కడపూరులో అద్భుత ఎమ్మవ. ఇవట పగటి వేడిమి 4.8 దిగ్గిలు ఎమ్మవ.

దక్షిణమున స్థానికవినుతులు తుపాను నుండవచ్చును. ఎస్. ఆర్. సామ్రాధి, వాతావరణాశ్రుజ్ఞుడు.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0.6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టితామరలోను రెండు మూడు భేదములుగలవు.

కాన, తామరతీట, ఏనుగుగడ్డి మొదలగునవి గలవారంద రు ఈతైలము ఒకసారివాడి చూడగోరెము. దీనిని రాచినచుం టయిండును. చర్మము నలువెక్కిదు, పుంసపడదు, వెల్వల్వ ము. ఫలప్రధికు.

అమృతాంజనము డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

గోదావరి జిల్లా సహకార సభ

భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారి అధ్యక్షతన

గోదావరి జిల్లా సహకార సభ సభాపతి భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారి అధ్యక్షతన మే 1 వ తేదీ ఆలమూరునందు జరిగెను.

వెంకట పతిరాజుగారు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు సహకారోద్యమభివృద్ధి అవసరమని చెప్పి ఇతర దేశముల దీక్షాద్యమును వృద్ధిగాంచిన విధమును వివరించిరి.

అప్రెలియా

నేను చూచిన అన్ని దేశములలో అప్రెలియా దేశము శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పవచ్చును. ఆ దేశము నిజముగ లేబరుపక్షమువారిచే పరిపాలింపబడుచున్నది. అన్ని విషయములందు అందరకు సమానముగ హక్కులున్నవి. ప్రజలు సౌఖ్యవంతులై ఐక్యతనుబ్రతులైయున్నారు. భిక్షకులులేరు. దారిద్ర్యము లేదు. సహకార సంఘములేని గ్రామమేలేదు. అప్రెలియాలో 25 లక్షల గుట్టులు కొట్టిపదిలకలుపశువులు దాదాపు 8 కోట్ల గొట్టెలు మేకలుయున్నవి. 27 లక్షల మంది నేపింగ్యుల్యాంకిలో డబ్బుకట్టుచున్నారు. వారుకట్టిన మొత్తము 170 కోట్లు భారతదేశమున 32 కోట్లనుండి ప్రజలున్నారు. మొత్తమువీధి నేపింగ్యుల్యాంకులయందు 25 కోట్లు మూత్రమే కట్టుచున్నది. న్యూజిలాండునందు గోదావరి జిల్లాయందు కన్న తక్కువ మందియున్నారు. ఆ దేశమున 48 కోట్లు నేపింగ్యుల్యాంకులయందునుచున్నది.

దెస్కార్క్ స్వీడను

దెస్కార్క్లో సహకార పద్ధతులపై పెరుగుదలను తయారుచేయ ప్రతిష్ఠాపనలు 1050 నున్నవి. దేశమునందంతయు 10 1/2 లక్షల ఆవులున్నవి. ఈ ప్రతిష్ఠాపనములకు చేరి 7 1/2 లక్షల ఆవులున్నవి. 12 కోట్ల రూప్యములు విలువగలవెన్నను వారు ఎగుమతి చేయుచున్నారు. 150 మంది కైతులుచేరి ఒక్కొక్కరు 120 రూప్యములు పండా వేసి కొని ఒక సహకార సంఘమును స్థాపించి కొనెదరు. ఆ ఆవులు కొనెదరు. ఈవిధమున 2 కోట్ల రూప్యములు పెట్టుబడి అయియున్నది.

భారతదేశమువారు ఇట్లుచేసిన ఎంతయో లాభము కలుగును. స్వల్పముగ పెట్టుబడితో ఈపరిశ్రమను ప్రారంభింపవచ్చును. సహకారపద్ధతిపై ప్రారంభించిన మరింతనులభ్యమగును. అప్రెలియాలో ఈపరిశ్రమ సహకారపద్ధతులమీదనే జరుగుచున్నది. 200 ఎకరముల విస్తీర్ణముగల పొలము పశువుల మేతకై వదలబడును. ఇంక పాలు వెన్న దేహమునకు ఆధికముగ బలమును కలుగజేయునని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. ఒక తేరు వెన్న 6 సేర్ల మాంసముకన్నను 14 1/2 కోడిగడ్డ కన్నను ఎక్కువబలము కలుగజేయును. అప్రెలియాలో సంవత్సరము 95 వేల టన్నులవెన్న తయారుచేయబడుచున్నది. న్యూజిలాండు నుండి 4 కోట్ల రూప్యములు విలువగలవెన్న 5 కోట్ల రూప్యములు విలువగలజన్ను సంవత్సరము ఎగుమతియగుచున్నది. సగటున నేరు వెన్న ఖరీదు ఒకరూపాయి.

స్వీడనులో ఆవులసంఖ్య అధికముగ నున్నది. 8 కోట్ల విలువగల వెన్నను వారు ఎగుమతిచేయుచున్నారు. వెన్నతయారు చేయుటకు ఔర్యులో 3500 స్వీడనులందులో 8000 ప్రాన్సులో 700 ష్వెడనులో 400 సహకారసంఘములున్నవి.

ఈపరిశ్రమను భారతదేశములో వృద్ధిచేయవలెను శ్రేష్ఠముగ ఆవులను నివాసమునను పసిద్ధిగాంచిన భారతదేశమున నేడు పాలు వెన్న దొనుగుటకు కష్టమగుచున్నది. వైదాపేట పాలుపెత్తెసైటి అనుపేట ఒక సహకార సంఘము స్థాపింపబడెను.

సంవత్సరము 1231 రూప్యములు విలువగల పాలుపెత్తె చేయబడెనట. 59 రూప్యముల లాభము వచ్చెనట. ఎంత గొప్ప విషయము. ఆవులనుపాపియ్యటపై ఈ పరిశ్రమభివృద్ధి ఆధారపడియుండును. భారతదేశమునందు ఆవులు వానాటికిక్రిందించుచున్నవి. అప్రెలియాలో దినమునకు 10 మొదలు 30 సేర్లవరకు పాలిచ్చు ఆవులున్నవి. పశువులమేతకు ప్రత్యేకింపబడు భూములవిస్తీర్ణము భారతదేశమున తగ్గిపోవుచున్నది. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారుకూడ కొంతసహాయముచేయుట అవసరము. ఇటులు సహకారసంఘములను స్థాపించునని పనిచేయుటకు అవసరము. ప్రతి గ్రామమునందును పశువులమేతకై కొంత భూమి ప్రత్యేకింపబడవలెను. పశువులు ఆభివృద్ధిచెందుటకై కృషిసలుపుటకు సహకారసంఘములు స్థాపింపబడవలెను.

గ్రామములు - సహకారోద్యమము

గ్రామములందు సహకారోద్యమము సుస్థిరముగ నాలుకొనిపోవలెను. వ్యక్తులుచేయజాలనిపని సంఘములద్వారా నే అచేరగలదను సత్యమును వ్యవసాయదారులు గ్రహింపవలెను. ప్రతిగ్రామమునందును గ్రామసహకారసంఘములుగా బాంకీలు యుండవలెను. కొంతమంది కైతులు కలిసిన యంత్రసహాయముతో వ్యవసాయముచేయవచ్చును. ఒకమనిషి అధికముగ మొత్తమును పట్టుబడిచేయజాలను. నలుగురుకలిసిన కావలసినంత ధనముచేరగలదు. ఇదిగాక నలుగురుకలిసి ఒకసారిని తనిఖీచేయునప్పుడు దుబారాఖర్చులకు ఆసకాశముండదు. మంచి విలువగలసామగ్రిని కొనుట సాధ్యమగును.

చెరుకుతోటలయందు చెరుకుగడ్డలను చితుకొట్టుటకు సహకారపద్ధతులపై కొంతమంది కలిసి యంత్రములను కొనవచ్చును. సహకారసంఘమును స్థాపించి యంత్రములనుకొనిన సంఘసభ్యుల కెంతయో లాభముకలుగును. సంఘసభ్యులకు యంత్రములతో పనిలేనప్పుడుఇతరులకు అద్దెకియ్యవచ్చును. రోడ్లనిర్మించువనినకూడ సహకారసంఘములు చేయవచ్చును. న్యూజిలాండునందు పల్లివద్దులు సహకారపద్ధతులపై జరుగుచున్నవి.

నిపుణులు కావలెను

నిపుణుల సహాయము అవసరము. ఈసందర్భమున ప్రభుత్వమువారు తగు శ్రద్ధవహించి తోడ్పడుట అవసరము. ప్రారంభమున నిపుణులు దారిచూపవలయును. సహకారసంఘములను చక్కగ నిర్వహించునట్లు ప్రజలకు శిక్షగదపవలెను. జీతముపుచ్చునకొక ఆపరేటివుసంఘములందు బ్యాంకులందు పనిచేయు వారుండవలెను. లాభముపై దృష్టియుండకూడదు. భారతదేశ మాన సహకారోద్యమమును కర్షణప్రభువుగారు 1904 సంవత్సరమున ప్రారంభించిరి. 1922 సంవత్సరమున దేశమున 52 వేలసహకారసంఘములుండెను. 18 కోట్ల మూలధనము ఏర్పడెను. సంవత్సరమునకు 62 లక్షల లాభము కలుగుచుండెను.

అదర్శ ప్రాయమగు గ్రామము

బొంబాయి రాజధానిలో మహాస్వ ఆను చిన్నగ్రామముగలదు అచ్చట ఈదర్శమును ఆత్మగర్విత దేశయందున్నది. ప్రతిగ్రామమునందు గ్రామ సహకారసంఘమున సభ్యుడుగ నున్నాడు. సామాన్యముండి ధనముఅప్పుగ పుచ్చుకొనువారుఆ గ్రామమునందేలేరు. పంటలలోనూటిలో రెండువంతులు సంఘమునకు సభ్యులు చెల్లించెదరు. ఈసంఘమున 18 వేల రూప్యములు డిపాజిటునందున్నవి. ఈగ్రామమున సివిల్ సేకుగాని క్రిమినలు సేకుగాని కడచిన 10 సంవత్సరములనుండి జరుగలేదు.

నిర్వహణము

సహకారసంఘములను సభ్యులే నిర్వహించుచుండవలయును. ఇదియొక ముఖ్యమూలము. ప్రభుత్వమువారుకూడ ఈ సత్యమును గ్రహించి తదనుగుణ్యమున ప్రవర్తించుచున్నట్లు తోచుచున్నది. పూర్వముప్రభుత్వమువారు సహకారసంఘములకు ఉత్తరువుల నిచ్చుచుండిరి. ఈఉత్తరువులు సలహాలుగ మారినవి. ఈ సలహాలుకూడ ఇప్పుడు సామాన్యసూచనలుగ మారినవి. సంఘసభ్యులు తప్పులుచేయవచ్చును. కాని వారిబాధ్యతలను వారు సర్దుబాటుచేసిరి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండుట అవసరము.

రిజిస్ట్రారు భారతీయుడుగ నుండవలెను

ప్రభుత్వమువారు సహకారాభివృద్ధికై ఎంతయో పనిచేయుచున్నారు. సంవత్సరమునకు 6 లక్షలు వ్యయముచేయుచున్నారు. ఇందులకు కృతజ్ఞులము. కాని ఈకాఖాధికారిపనిని భారతీయుని కివ్వకుండుట గొప్పతప్పని నా అభిప్రాయము. ప్రస్తుతమున్న కాఖాధికారిని నేను తిరస్కరించుటలేదు. ఇది కేవలము భారతీయులకు సంబంధించినది. భారతీయుడే ఈ కాఖకు అధికారిగనుండిన పనిఇంకను చక్కగ జరుగగలదు. నిలయనిన భారతీయుల కష్టములు భారతీయునకు తెలియవిధమున అంగీయాలకు తెలియజాలదు. అర్హులుగలిగిన భారతీయాధికారి దొరకకుండిన ఎవరినైనను ఇతరదేశములకు పంపివీరికి తగినఅనుభవము గలుగునట్లు చేసి అట్టివారికి ఈఉద్యోగమిచ్చుట ఉచితము. యన్. గోపాలస్వామి అయ్యగారిని ఇతరదేశములకు పంపి వారికి ఈఉద్యోగమిచ్చుట ఎంతయో ఉచితమని ప్రభుత్వమువారికి సలహాఇచ్చుచున్నాను.

కొనుట విక్రయించుట

సహకారపరపతి కొంతవరకు అభివృద్ధిచెందినది గాని సహకారపద్ధతులపై సరకులను కొనుట అమ్ముట చక్కగ వృద్ధిచెందలేదు. ఇందులకు కారణమేమనిన వర్తకవిషయములందు అనుభవముగలవారు ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించుటలేదు. సహకారపద్ధతులపై వస్తువులకొనుట అమ్ముట జరిగిన 65 లక్షలు లాభముకలుగునని హామింగువేగారు అంచనావేసిరి. ప్రతిగ్రామమునందును సహకారోద్యమము సుస్థిరముగ నాలుకొనిపోవలెను. వ్యక్తులుచేయజాలనిపని సంఘములద్వారా నే అచేరగలదను సత్యమును వ్యవసాయదారులు గ్రహింపవలెను. ప్రతిగ్రామమునందును గ్రామసహకారసంఘములుగా బాంకీలు యుండవలెను. కొంతమంది కైతులు కలిసిన యంత్రసహాయముతో వ్యవసాయముచేయవచ్చును. ఒకమనిషి అధికముగ మొత్తమును పట్టుబడిచేయజాలను. నలుగురుకలిసిన కావలసినంత ధనముచేరగలదు. ఇదిగాక నలుగురుకలిసి ఒకసారిని తనిఖీచేయునప్పుడు దుబారాఖర్చులకు ఆసకాశముండదు. మంచి విలువగలసామగ్రిని కొనుట సాధ్యమగును.

మమునందును ఇట్టి సహకారసంఘముండిన సంఘసభ్యుల కెంతయో లాభముకలుగును.

ఖిద్దరు

నేరగాండు సహకారసంఘములు స్థాపించుకొనిన ఎంతయో లాభముకలుగును. ప్రజలు ఇప్పుడు మల్లుగుడ్డలు కన్నులువేసి ఆధికముగ వాడలయినను ఉత్సాహముతో నున్నార. సహకారపద్ధతులపై నేరగాండు ఖిద్దరుగడ్డలును రాయచోడిన చౌకగ గడ్డలు తెచ్చారు అనును. అమ్ముకొనికొని కొనువాడికొని కూడ లాభముండును.

పాశ్చాత్య ఆదర్శములేదు

సహకార విధానము పాశ్చాత్య ఆదర్శము లేదు. భారతదేశమును ఈ విధానముపై ఆధారపడియున్నది. హిందూసంఘ నిర్మాణము సహకారవిధానమే పునాది. వర్ణవిభేదములు సహకార విధానమును నూచించుచున్నవి. ఒక్కొక్క పనిచేయుటకు ఏర్పరుపబడిన ప్రత్యేకసంఘమువారు కొంతకాలముగ సరికి ఈ విగ్నములొక్క ముఖ్యోద్దేశమును మరచి అర్థములేని వర్ణవిభాగము ఏర్పడెను. పాశ్చాత్య నాగరికలను వ్యక్తిప్రధానము. భారతదేశమున అట్లుకాదు. సమిష్టి బాధ్యతగలవారు నిర్మాణమునకు పునాది. వ్యక్తుల ప్రాముఖ్యముతో పోటీఅధికముగను. పోటీలవల్ల ఎవరో కొందరు ధనవంతులుండుట మిగిలినవారందరు బీదలై యుండుట సంభవించును. ఈలోపమును పాశ్చాత్యులు ఇప్పుడెప్పుడే గ్రహించుచున్నారు. ఈ సత్యముగ్రహించిన పిమ్మటనే సహకారోద్యమము ప్రారంభమైనది. హిందూసంఘమునకు మొదటినుండి ఇట్టిలోపములులేవు. సంఘమంతయు నాలుగు వర్ణములుగ విభజింపబడెను. జ్ఞానవంతులుగనుండువారనియు బలవంతులుగనుండువారనియు, ధనవంతులుగనుండువారనియు, పనిచేయువారనియు నాలుగు వర్ణములేర్పడెను. కాని ప్రస్తుతమున్న వర్ణవిభేదములకు అర్థములేదు. విజ్ఞానవంతులు బ్రాహ్మణులుగను, బలవంతులు క్షత్రియులుగను, ధనవంతులు వైశ్యులుగను, పరిశ్రమచేయువారు మామ్రులుగను పరిగణింపబడవలెను. వర్ణవిభేదముల పుట్టుకయందే ఏర్పడకూడదు. వారివారిర్హతలపై ఏర్పడవలెను. పరస్పర సహకారమే ఈ వర్ణవిభేదమునకు ఉద్దేశముగ నుండవలెను. అందరు భగవంతుని పుత్రులైయున్నారు. అందరూసమానులే. అందరిసౌఖ్యముకొరకు అందరూప్రయత్నించుచుండవలెను.

ఉత్తరమూర్త్యవ్యాధిని పూరిగా పోగొట్టు నివారిణి

తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురము నివాసముగల, ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఆర్మీనియన్ విధిలో వెంకటేశ భవనమునందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారచే ఉద్భవముగ వ్యాధులు బాగుచేయబడుచున్నదను ప్రకటనలను చూచి, వాగినినమును పరీక్షించునిమిత్తమై బి. ఎస్. ఎస్. వైద్యుడు శ్రీ తన్నేసి, నయముగాదని వినిపెట్టబడిన అతిమూర్తివ్యాధిగల రోగిని వారివద్దకు చికిత్సకై కిఫారుచేకొని, పండితులవారి కింక ప్రవర్తన మొరట కొంత ప్రతికూలముగా నుండెను. అయితే త్వరలోనే రోగికిని వైద్యునికిని మైత్రి కుదిరినది. రోగి వైద్యుని పాల ప్రశంసించెను. మూత్రమునందుకు తీసి పదిదినములలోనే తగ్గినది. తరువాత కొన్ని దినములచికిత్సయైన వెంటనే రోగికి పూర్తిగా గణము కనబడినది. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైన విషయము. పుండ్లుపడి కఠినస్థితిలోనుండు కుష్టును బాగుచేయుటకు నేను స్వయముగా చూచితిని. స్వామిగారు ఎక్కువ మత్తకొగలవారు. గాన బౌద్ధధర్మమును తన పూజాది మండే యిచ్చుటకున చాలలాభకారిగా నుండునని వారి అభిప్రాయము. అందుచే రోగి ప్రతిదినమును వాద్యవద్ద వెళ్ళిపరిచి చ్చును. వారు మిక్కిలి చిక్కనట్టియూ, కఠినమైన వ్యాధులకే చికిత్సచేయుదురు. గృహధర్మముకంటెను ఆయుర్వేదచికిత్సచే కలుగు అభ్యుత్థానములను రుజువు చేయుటయే వారియొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యముగా నున్నది. వారి రాబడిని చాలావట్టుకు ధర్మకార్యములకే వినియోగించెదరు.

వారివద్ద మిక్కిలి అపహాసమైన, విలువగల బౌద్ధధర్మములున్నట్లున్నవి. వాటిని పేదలకు రోగులకూడ తీసికొనుటయే హేతువుచేసిన చాలా లాభకారి నుండును. ఈ విషయమై గవర్నమెంటువారు యోచించవలెను.

సి. కృష్ణస్వామి రావు, దివాన్ మామూరు రైల్వే డివిజన్ అండు సెషన్ జడ్జి, తేనాంపేట, 21-7-1928.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం॥ మే నెల 6 వ తేది

మంగళవారము

క ద రు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కదరు సంఘమువారు, సంతక రాధమున పర్యటనము సలిపి కనుగొనిన విషయములు నివేదికలో పొందుపరుపబడెను. ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర దేశములలో ఏడు కర్నాటకమునలిపేయండిరి నిర్మాణ కార్యక్రమము విషయమై దేశములో నుత్సాహము తగ్గెనని యనకొనిన సహాయమున, ఏడు కర్నాటకమున జూచుట తటస్థించెను. అట్టి సహాయముగూడ ప్రజలు కర్నాటక విశేషాత్సాహము బాపి రనియు, కర్నాటక నిర్మాణము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుననియు, ఈ సంఘమువారు వ్యక్తపరచిరి.

ఇప్పటికిని ప్రజాసామ్యహృదయము, మహాత్ముని కార్యక్రమముకట్ల మిక్కిలి సుముఖత జూపుచున్నది. నాయకులు తగు శ్రద్ధ వహించుచో నిర్మాణకార్యక్రమము త్వరితముగ కొనసాగుననుటకు సందియము లేదు. ఇతర విషయములగూర్చి యెట్టి భేదాభిప్రాయము లున్నను, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణముగూర్చి ఎట్టి అభిప్రాయభేద ముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముని యపదేశమును గమనించి, ప్రజల ముందు దివ్యజ్యోతిహామతో కృషి సలుపుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశము ఖాదీ బోర్డువారి క్రశంసకు, పాత్ర మయ్యెను. రాటపు సందేశము, ఆంధ్రుల హృదయములను విశేషముగ ప్రజ్వలించజేసెననియు, ఆంధ్రదేశము కర్నాటకతో నిండిపోయెననియు, కర్నాటక సంఘమువారు వివరించిరి.

ఆంధ్రు లింతవరకు సంచరించిన గౌరవ క్రతిమల నికమందను నిలుపుకొనుట భావ్యము. జనపదములలో నిర్మాణము చురుకుగా సాగవలసి యున్నది. ఆంధ్రదేశ గ్రామములు కొన్ని తమకు గావలసిన కర్నాటకంతో తామే నిర్మించుకొనుచున్నవని, కర్నాటకబోర్డువారు కనుగొనిరి. ప్రతిగ్రామమును కర్నాటక విషయమున స్వతంత్రమైన నాధారపడుస్థితి యుండెంచుచో, అధిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములు చేకూరు ననుటకు సందియము లేదు. తమ వివాదములను పంచాయతుల మూలమున కరిష్కరించుకొనుచు, తిండికిని బట్టకును మరియొకరిపై నాధారపడికుండ జూచుకొనుచు, ఏకమత్యమును చెడకుండ కాపాడుకొనుచు, జాతీయవిద్యను కొనసాగించుచు గ్రామము లన్నియు మెలగుచో, స్వరాజ్యము సుస్థాపిత వయసటులనే ఎంచవచ్చును. ఆంధ్రదేశ విట్టి ఆకర్షణము చేరవలయును. ఆంధ్రుల శక్తి లన్నియు నివిషయమై కేంద్రీకృతము గావలయును. ఇది వరకే కాలము చాల వృథావయనది. ఇకముందు తదన్వసేయటకు అవకాశము లేదు. కర్నాటకబోర్డువారి వృత్తాంతము ప్రకారము, కొన్ని చోట్ల దూది లేక రాటములు మూలబడియుండెను. నుకొన్ని చోట్ల కర్నాటక విశేషముగ తయారై, కొనుకూరు లేక యుండిరి. అన్ని గ్రామములను కర్నాటక నిర్మాణమునకు బూనుకొని, కర్నాటకను ధరించుటకు ప్రజలెల్లరును ఏకమత్యముగ నున్నారని వ్యక్తపరచిరి.

దూది ఎల్లర కందుబాటులో నుండునటులను, నూలు కిరివిగ తయారగునటులను ఏ రాటముల జేయుట ముఖ్యము. నకాలములో దూదిని కొని నిలువజేయుటయు, గృహస్థులు దొడ్లలో ప్రత్తిని వండించుకొనుటయు ముఖ్యముగ జరుగవలయును. ఆంధ్రదేశమున కొన్ని గ్రామములు అదర్శప్రాయముగ నున్నవి. గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరులో నూటికి అరువదిమంది కర్నాటకను ధరించుచుండిరి. వారు ధరించెడి కర్నాటక నాల్గవవంతు కర్నాటక ఆగ్రామమున నేసిన నూలుతో తయారుజేయబడినట, ఖాదీసంఘమువారు కనుగొనిరి. నూలులో విశేష భాగము, చేరువున నున్న మట్లూరు గ్రామమునండి వచ్చుచున్నది. నాదెండ్ల గ్రామమున లయిదువేల క్రజలకు, 700 రాటములు దిరుగుచుండెను. నాల్గింట మూడువంతులు మండి క్రజలు ఆగ్రామములో నేసిన నూలుతో తయారుయిన వస్త్రములను ధరించుచున్నారు. ఒంగోలు దగ్గర నున్న గురువారెడ్డిపాలెపు స్థితి మరంత ప్రోత్సాహకరముగ నుండెను. గ్రామమున మూడువందల గృహములు గలవు. నాల్గవందల రాటములు పని చేయుచుండెను. క్రజలలో నూటికి తొంబదిమందికి పైగ కర్నాటకను ధరించుచుండిరి.

గురువారెడ్డిపాలెమునందు, పంచమ నేత గాండ్రకు సంబంధించిన నలువది మగములు గలవు. కర్నాటక ఉద్యమము పంచములకు భుక్తి నొనగటయగాక, అస్పృశ్యతను తొలగించుటకు మిగుల తోడ్పడెను. నెల్లూరుజిల్లా చౌటపాలెమునందు, 1500 మంది ప్రజలు గలరు. 250 రాటములు దిరుగుచుండెను. వశ్వమాంధ్రదేశమున, కర్నాటక సితులు చాల ననుకూలముగ నున్నవి. తాడిపత్రి కర్నాటక పనికి కేంద్రస్థానముగ నున్నది. తాడిపత్రి గుత్తి తాలూకాలలో ఏబదివేల రాటములు పని జేయుచున్నవి. తాడిపత్రి చుట్టును వడికెడి నేసెడి స్థలములు పెక్కులు గలవు. అనంతపురంజిల్లాలో కిత్తు తిరుచుగ తటస్థించుచుండుటచే, వీనిని నివారించుటకు రాటము మిగుల ప్రయోజనకరమని, కర్నాటకబోర్డువారు డెలుపుచున్నారు. తామనివారంతై రాటమును సాధనముగ నుపయోగించుటక, ఆంధ్రు లధికముగ బూనుకొనుట యత్యవసరము. తాడిపత్రికి చేరువున నున్న చీమలవాగు కల్లిలో, 180 గృహములును, 800 మంది క్రజలును గలరు. 150 రాటములు పనిజేయుచుండెను. ఆంధ్రదేశమునందు కర్నాటక నిర్మాణము విషయమై ఎంతవనిజేసిన నంత లాభముగలదు. ఆంధ్రదేశము అనన్యదృష్టితో నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు బూనుకొనునడల, హిందూదేశమున కంతకును మార్గదర్శకమై విలసిల్లగలను.

తమిళనాడు నిర్మాణకార్యక్రమముపట్ల విశేషాత్సాహము జూపకపోయినను, కర్నాటక నిర్మాణాభివృద్ధి కనుకూలావకాశములుగలవని, తెలుపబడెను. పెక్కుమండలములలో స్వచ్ఛమగు దూదిదొరకును. అనాదినుండియు నూలువడుకుచున్న గ్రామములు పెక్కులుగలవు. ఎక్కుడుప్రయత్నముల సలుపుచో, సత్వరకార్యసిద్ధి చేకూరుననుటకు సందియములేదు. తిరుప్పురుకు పదిమైళ్ల దూరమున నున్న ఉటుకులి గ్రామమున, స్త్రీలువడుకుట కలవాటుపడియుండిరి. వీరరాటములును, ఏకులు చేసెడి విల్లంబులును చిన్నవిగ నుండెను. కోయంబత్తూరుజిల్లా, అందు ముఖ్యముగ తిరుప్పురుభాగమునందు వస్త్రస్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చుటకు వీలుగలవని, కర్నాటకబోర్డువారు డెలుపుచున్నారు. కర్నాటక రాష్ట్రము కర్నాటక విషయమున విశేషాభివృద్ధి జూపుచున్నది. కర్నాటక కిది

బంగారుగనివలె గనుపట్టుచున్నదని, నాయకులొకరు డెలివెరి. కర్నాటక రాష్ట్రము కర్నాటక నిమిత్తము మరియొక రాష్ట్రముపై నాధారపడి వలసిన యవసరము లేదు. కర్నాటక ప్రచారకులు స్వార్థత్యాగము జూపుచు, కర్నాటక పనికి జీవితము నర్పణజేసినవారు గలరు బీజపూరులో, పూజారీ యను దేశ సేవకుడు ప్రభుత్వపుకొలుపును వివనాడి, కర్నాటక నిర్మాణమునకు బూనుకొనెను. మహారాష్ట్రదేశమునందు కర్నాటక సితులు అనుకూలముగ నున్నవి. ఈ రాష్ట్రము తనపై తా నాధారపడియుండుట కవకాశములు పెక్కులుగలవు. నాల్గ రాష్ట్రములందును కర్నాటక బోర్డువారు చూచు ప్రదేశములు పెక్కులు గలవు. మిగిలిన భాగమునందును గూడ, కర్నాటక నిర్మాణమున కనుక వకాశము లెన్నియో గలవని చెప్ప వసరములేదు. ఇకముందు కార్యోత్సాహము, స్వార్థత్యాగము, ఆత్మవిశ్వాసము, ప్రజల నెక్కుడుగా నావహింపవలెను. అట్టి ఫలితము చేకూరునటుల, భగవత్కరుణను గ్రహించుగాక!

శ్రద్ధానందస్వామి యాగమనము

లేవటికిన మదయమును, శ్రద్ధానందస్వామి బెంగళూరునుండి బయలుదేరి, చెన్నపురికి విచ్చేసెదరు. ఆంధ్ర తమిళ కాంగ్రెసు సంఘములు శ్రద్ధానందని సముచిత రీతిని గౌరవించు నని నమ్మెదము. శ్రద్ధానందని పేతెరుగనివా గుండరు. న్యాయవాదవృత్తి చిన్నతముననే వదలిపెట్టి, ఆర్యధర్మమును బోధించి, గురుకుల సాంప్రదాయమును నిలువజెట్టుటకు, శ్రద్ధానందలు తమజీవితము నర్పించిరి. మహాత్మా మున్షీరాం నామమున బరగుచు, శ్రద్ధానందలు గంగానది యొడ్డున హరిద్వారమున గురుకులమును ప్రతిష్ఠించి, ప్రాచీన ఆధునికవిద్యావ్యవస్థలను సమన్వయపరుచుచు, జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేసిరి. గురుకులము, హిందూదేశమున కంతకును అదర్శప్రాయమై యుండెను. నెవికసను మొదలగు విదేశీయులీ క్రతిపాపనను జూచి, తమ సంతసమును తెలిపి యుండిరి. మహాత్మా మున్షీరాం గారి వ్యక్తిత్వము, గురుకుల క్రతిపాపనయందు పరిస్ఫుట మగుచుండెను. తలెదండ్రులు, గురుకులాధికారులయందు సత్పూర్ణవిశ్వాస ముంచి, తమ బాలురను చిన్నతనముననే వప్పగించిపోవుచుండిరి. గురుకులమున వార్షికోత్సవములు, క్రజలను అనేకదిక్కులను ద్వి ఆకర్షించుచుండెను. క్రజల క్రతిపాపనకు తమచేతనమున ధనసహాయమును శక్తివంచన లేదగ వించుచుండిరి. మున్షీరాంగారు గురుకులమున నదృశ్యతరీతిని నడుపుచున్నను, అతనికి సంతృప్తి గలుగలేదు. తురీయాశ్రమమున బ్రవేశించ నిచ్చుగించి, మున్షీరాంగారు గురుకులభాధ్యతనుండి కొంతవిశ్రాంతి గైకొనిరి. కాని, నిష్కామసేవను శ్రద్ధానందలు వివవలేదు. గురుకులభాధ్యతయమునకు తోడ్పడుచునే యుండిరి. కాని అంతకన్నను విశాలమగు స్వరాజ్యోద్యమము అనిదృష్టి నాకర్షించెను. మహాత్ముడు కార్యరంగమున బ్రవేశింపగనే, అతనిహృదయము అసహాయోద్యమమువంకకు దిగెను. శ్రద్ధానందస్వామి, మహాత్మునితో గలసి కొంతకాలము పనిచేసిరి. కాని కొంతభేదాభిప్రాయము పొడమటచే, రాజయోద్యమములోగ సంబంధమును వదలుకొనిరి. అయినను, నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ముఖ్యాంశముగ అస్పృశ్యత తొలగించుటకు వీరు కడుదీక్షతో పాలుపడచొడిరి. నిమ్మజాతు లుధరింపబడినగాని ఆర్యధర్మమును

సర్వహిందుకు వీలులేదని, నమ్మియుండుటచేత తమ కాలమునంతను ఈ సంస్కరణమును కొనసాగించుటకై వినియోగించుచున్నారు. వీరి సేవాదీక్ష నిడుపమానము, హిందూసంఘమును బలపరుచుటకై వీరు సంఘటనోద్యమమును ప్రారంభించిరి. అయ్యది పహమ్మదీయులలో కొంతయభావకలుగ జేయుటకు కారణమయ్యెను. అయినను, హిందువులును మహమ్మదీయులును జేశమాతపుతుల మని గ్రహించి సోదరభావముతో మెలగుచో, వారి గావిభేదము లన్నియు తొలగు ననుటకు స దియము తీసికొను. శ్రద్ధానందుని యభిప్రాయము లన్నిటికీ సేకీభవించినను సేకీభవించకున్నను, వారి తొందరము సేవక, స్వార్థత్వాగమును, దేశభిమాన దాక్షిణ్య గౌరవింపనివా రుండరు. శ్రద్ధానందుని రాజకీయ నిదర్శనము, భారతీయులను కార్యోత్సాహ మొనర్చుట కయ్యుట కుపకరించు గాక!

సహజమైన కష్టము లచ్చుకడపిమ్మట, రేపటిదినము దీపావళివందలు చెప్పుపురికి రాదనియు, ముందుగ ఈ కళానకు బోయి పిమ్మట వచ్చెదరనియు, దెలిసినది.

అగాధావరిమండలసభలు

గోదావరిమండలసభలు ముగిసినవి. రేపల్లె తాలూకాసభ ముగిసినది. విశాఖపట్టణ సభ మాడుగులలో జరిగినది. ఇంకను ఆంధ్రరాష్ట్రము నందు సభలు జరుగ గలవు. సభలో తీర్మానముల గావించుటయందు జూపడి యుత్సాహము కార్మ రూపము దాల్చులసియున్నది. లేనియెడల విశేష ప్రయోజన ముండదు. గాంధీమహాత్ముడు ఆంధ్ర దేశమునకు స్వర్ణలో విచ్చేరుగలడు. గాంధీపూజా నిధిని పూర్తిజేసి నిర్మాణ కార్యక్రమమును మొయిలు వేగమున నడిపించుచున్న సే, మహాత్ముడు సంతసింప గలడు. లేనియెడల, మహాత్ముని సూరికముఖస్తుతుల గావించిన ప్రయోజన ముండదు. గోదావరిమండలము, కార్యోత్సాహమునం దిదిర మండలములకు మార్గార్థక మగుగాక యని కోరెదము. డాక్టరు వందరాజుల నాయుడుగారి యధ్యక్షతకైంద, మండలసభ జయప్రదముగ జరిగినందులకెంతయు సంత సింపెదము. నిర్మాణకార్యక్రమమును ఉత్సాహ ముతో కొనసాగించవలసిన దను తీర్మానము, మండలసభ వారిచే నామోహింపబడెను. శాసనోల్లంఘ మునకు వలసినశిక్ష దీనియందుగలదని నిరూపింప బడెను. మండలసభాతీర్మానమును ప్రజలు గుర్తించి దానిని త్వరలో సఫలము గావించుట నమంజనము. గోదావరిమండల సభయందును విశాఖపట్టణసభ యందును, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు నిర్మాణావశ్య కితను చక్కగ జేటపించిరి. గోదావరిమండలసభ తోబాటు, కద్దర ప్రదర్శనము గూడ జరిగెను. నిర్మాణము త్వరితముగ జరుగుటకు, ధనజలము కావలయును. మనవ్యవలము కావలయును, కార్యదీక్ష ప్రబల వలయును. స్వచ్ఛంద సేవకులయవ సరము గూర్చి విశేషముగ దెలుప నవసరములేదు. ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భావగర్భిత మగు శ్రమ యవస్థాసమన, ఈ విషయమును విచిత్ర పరచిరి. దేశసేవయు, ఈశ్వరసేవయు, హిందూ దేశమునకు క్రొత్తగాపు. ఆంధ్రుల కిట్టి సంస్థ రామ మోడురూపమున వెలసియుండెనని, గోపాలకృష్ణయ్య గారి వివరించిరి. రామదండును మరల నెలకొల్పి గోపాలకృష్ణయ్యగారు చాల పాలు బడు చున్నారు. మానవసేవయు ఈశ్వరసేవయు, దీని మూలమున కలుగుట కవకాశములు గలవు. నరు లలో నుత్తమును, దైవములకెల్ల దైవము నగు

ఆంధ్రుల గాంధీమహాత్ముని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

6.5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు	ఇదివఱకు	కొశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
గింజాం జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు	24333-3-7	పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు	వంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
పండిత శ్రీరామశాస్త్రిగారిద్వారా	8-4-0		11227-12-5
మొత్తం.	24341-7-7	మొత్తం.	11227-12-5

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా: కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

శ్రీరాముని సేవతో దేశసేవను జత జేర్చుటవలన ఎట్టి శుభములు చేకూరునో యూహించుట సులభసాధ్యము. ఇట్టి సేవ ఇహపరసాధక మగును. గోదావరిమండలసభ ఉత్తమావధ్యములను ప్రజల యెదుట నుంచెను. వానిని సఫలము గావించు బాధ్యత ప్రజలపై నిలిచియున్నది.

పాకీవాండ్ర యిబ్బందులు

మద్రాసు పాకీవాండ్లు గావించిన విన్నపము నకు, కార్పొరేషను కమిషనరుగారు జవాబిచ్చిరి. వీరు గోరిన విషయములలో ముఖ్య మగునది వేత నపు హెచ్చదల. జీతమును రెండు రూపాయలు హెచ్చు జేయవలయు నని కోరిరి. కమిషనరుగారిందుకు చిత్రముగ జవాబిచ్చిరి. ఇంతకుమున్ను సరసమగు ధరలకు కార్పొరేషనువారు పాకీవాండ్లకు నియ్యమును సప్లయిజేయుచుండిరి. ఆ ఏర్పాటును తొలగించి, జీతములో రూపాయివంతున వృద్ధిజేయుటకు, కమిషనరుగారి రంగీకరించుచున్నారు. కమిషనరుగారి ప్రతిపాదనమును పాకీవాండ్లు సరాసరించుటయందు వింత లేదు. పాకీవాండ్లు మరెకొన్ని సౌకర్యములను కోరుచుండ, ఉన్న సౌకర్యములను దీసివైచుటచే యలబడి గలుగకమానదు. ఇట్టి పద్ధతి, అధికారవర్గపద్ధతుల బోలి యున్నది. బియ్యపు ఏర్పాటుల దీనివేయక, వేతనమునందు రూపాయిని హెచ్చుజేయవలయు నని, వి యల్. శాస్త్రిగారు సూచించుచున్నారు. కార్పొరేషనువారి హితవాయిని, సౌమ్యమార్గమును చేపట్టి, పాకీవాండ్ల కిష్టములను త్వరలో దీర్చనియెడల, మరల విషమస్థితి జనింపవచ్చును. కార్పొరేషను కమిషనరులు వెంటనే మేల్కొనెదరుగాక!

మైసూరులో, దేవ, ధర్మాదాయములు

మైసూరు, మే 5 — 1922 ను. ఆక్టోబరునెలలో మైసూరు శాసనసభ సమావేశమైతే, బ్రహ్మదాండ్ల దేవాదాయ ఈశానాలు ముచేయాలెననియు ప్రస్తుతము వీనియెట్టిని ఏమొవర్చుటలక కష్టముగనున్నదనియు దెలుపబడెను. ఈనాడుల సమర్థించుచున్నాడు అంగీకరించినవదేశముం దిట్టి మార్పునొనర్పవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ) (పె)

టంకూరునకు సీటివసతి

టంకూరు, మే 5: — మొయిల చిరువునండి టంకూరు పట్టణము సీటిఫికేషన్ సర్పంచుటగాను 72 వేల వ్యయముతో నాగపాక్షాధిపతికరింపబడెను. ఇది ఇంకా ఎక్కువవ్యయ దీనిని విచారింపవలసియున్నది. ఈవ్యయమునందు సగముభాగము టంకూరు పురపాలకసంఘమువారును మరొక మైసూరు ప్రభుత్వమువారు భరించెదరు. (ఆ) (పె)

గాంధీపూజానిధి

రేపల్లెతాలూకాలో "దీక్షాసంఘము" వారు వసూలుచేసి పంపుకొన్న వివరం.

భట్టిప్రోలు గ్రామం	
1. తూనుగుంట్ల వెంకట్రామయ్యగారు	రూ. 25-0-0
2. తమ్మన పున్నమ వరపు వెంకటరత్నయ్యగారు	115-0-0
3. మద్దుల వెంకటగిరిరావుగారు	40-0-0
4. మద్దుల నరసింహంగారు	15-0-0
5. మద్దుల అంకన్నగారు	10-0-0
6. పాలకురి రామకృష్ణయ్యగారు	10-0-0
7. మానేపల్లి సుబ్బారాయుడుగారు	10-0-0
8. తూనుగుంట్ల వెంకటరత్నంగారు	5-0-0
9. మాటూరి బాపయ్యగారు	5-0-0
10. తూనుగుంట్ల శ్రీరామమూర్తిగారు	5-0-0
11. " లక్ష్మయ్యగారు	4-0-0
12. " రామమూర్తిగారు	5-0-0
13. మద్దుల లక్ష్మీనారాయణగారు	1-0-0
14. చెరుహూరు వాలయ్యగారు	0-8-0
15. వర్షూ బ్రహ్మయ్యగారు	0-8-0
16. మద్దుల లక్ష్మణ నార్యవీరాంజనేయులుగారు	1-0-0
17. మానేపల్లి మామయ్యగారు	0-8-0
18. తాడిపత్రి చంద్రయ్యగారు	2-0-0
19. తడవర్తి వెంకట సుబ్బారాయుడుగారు	2-0-0
20. కోట చినతమ్మయ్యగారు	1-0-0
21. మద్దుల వెంకటప్పయ్యగారు	1-0-0
22. మద్దుల రామచంద్రయ్యగారు	2-0-0
23. మాచర్ల వెంకటరత్నంగారు	1-0-0
24. శ్రీరామచంద్రమూర్తి	2-0-0
25. ఢిల్లు గిరయ్యగారు	0-8-0
26. భట్టిప్రోలు వెంకటసుబ్బయ్యగారు	1-0-0
27. దాసర వెంకటస్వామిగారు	1-0-0
28. తూనుగుంట్ల రామలింగయ్యగారు	4-0-0
29. పాతూరి పట్టాభిరామయ్యగారు	5 0-0
30. బుట్టా లక్ష్మీనరసింహంగారు	1-0-0
31. కోట సుబ్బారావుగారు	2-0-0
32. కాండ్రకోట శివారామయ్యగారు	1-0-0
33. కవుతా లక్ష్మీరామచంద్రసాదరావుగారు	5-0-0
34. లక్ష్మీరాజు నార్యప్రకాశరావుగారు	5-0-0
35. లక్ష్మీరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు	2-0-0
36. భట్టిప్రోలు రామమూర్తిగారు	1-0-0
37. భట్టిప్రోలు చంద్రకేళులక్ష్మీనారాయణగారు	1-0-0
38. కొలును రోశయ్య	5-0-0
39. సోమయాజులుగారు	2-0-0
40. చిల్లవసూళ్లు	1-4-0

జరిగి, రూ 800-4-0
 మూడువందల రూపాయలు శాల్లు అశాలు మాత్రం యనియార్ద్రుద్వారా పశుకోవడమైనది.
 తే 2-5-24, } మూచిరాజు రామమూర్తి,
 మకాం, కల్లటూరు. } తాలూకాసంఘకార్యకర్త.
 (ఈమొత్తము వాఖిలా నిన్నను వసూలుక్రింద ప్రచురింపబడియున్నది.)

శ్రీశ్రద్ధానందస్వామి

భవశత్రు, యా దిగువ నుదాహరించిన విరాళములు
 యీతాల్పకాలలో వివాహసమయములందు వనూలుచేయ
 బడినవి. మండపాక కాపురములు దేవగొండ రామనాథస్వామి
 గారి కుమార్తె వివాహసమయమున పూజానిధికి రు 8-0-0
 లున్న 1 గుమ్మడిపండున్న 1 కొబ్బరి బొండుమున్న యిప్పించి
 వారు, సదరు చెండుఫలములున్న తేకుణం సభలో వేలము
 చేయగా, యెర్రమిల్లి రామకృష్ణస్వామిగారు గుమ్మడిపండు
 రు 4-0-0 కున్న మురుపట్ల బుచ్చివేంకయ్యగారు కొబ్బరి
 బొండుం రు 1-0-0 కున్న పాడి వనూలుయిచ్చివారు. సదరు
 దేవగొండ రామనాథంగారి భార్య వేంకమ్మగారు 1 గుమ్మడి
 పండున్న 2 కొబ్బరికాయలున్న రు 1-0-0 యిచ్చి
 వారు. సదరుఫలములు వేలంవేయగా కప్పగంతుల నూర్యవారా
 యుగిగారు గుమ్మడిపండు రు 2-0-0 కున్న యెర్రమిల్లి రామ
 కృష్ణస్వామిగారు 2 కొబ్బరికాయలు 0-8-0 కున్న పాడివారు.
 అవి యింకను వనూలుకాలేదు. ఈసంగతి తమపత్రికలో ప్రక
 టించగలందులకు కోరిక..

1-4-24 గవ్వగింతుల సూర్యనారాయణగారి గర్భాధానసమయమున	2-0-0
18-4-24 జేవరకొండ రామనాథంగారు కుమార్తెవివాహసమయమున	8 0-0
జేవరకొండ రామనాథంగారి భార్య వెంక మ్మగారు కుమార్తెవివాహసమయమున	1-0-0
20-4-24 యీమని రామయ్యగారు కుమారుని వివాహ సమాధానీర్వచనసమయమున	8-0-0
20-4-24 యీమని నరమృగారు	1-0-0
,, యీమని సూర్యకాంతమ్మగారు	1-0-0
,, జేవరకొండ పాపయ్యకాశ్రిగారు	1 0-0
,, నందుల రామమ్మగారు	1-0-0
,, తులసి సూర్యమ్మగారు	1-0-0
21-4-24 జేవరకొండ; రామనాథంగారిచ్చిన గుమ్మడిపండు పాడిన పాట బాపతు య్యమిల్లి రామకృష్ణయ్యగారు	4-0-0
20-4-24 జేవరకొండ రామనాథంగారిచ్చిన కొబ్బరి బొంబం పాడిన పాటబాపతు మురుకుట్ల బుచ్చి వెంకయ్యగారు	1-0-0
25-4-24 జేవరకొండ సత్యనారాయణమూర్తి గారు కుమార్తె గర్భాధాన సమయమున	1-0-0
2-5-24 యీమని పెద కేటమ్మగారి కుమార్డు సత్యనారాయణమూర్తిగారు; కు. ఉప నయనసమయమున	16-0-0

27.4-24 ముగిస్తున్న బుచ్చి వెంకయ్యగారు } 4-0-0
కు. ఉపనయన సమయమున }

18-4-24 దేవరకొండ రామవాఙ్మంగళిభాగ్య వేంకటమ్మగారికిచ్చిన గుమ్మడిపండు వేలంపాడిన బా॥ కప్పగంటల సూర్యనారాయణగారు	2-0-0
18-4-24 సదరువేంకటమ్మగారిచ్చిన 2 కొబ్బరికాయలు వేలంపాడిన యర్రమిల్లి రామకృష్ణయ్యగారు	0-2-7
	2-8-0

పంపాక, } తంగిరాల జగన్నాథం,
 ౧౯౬౮. } తనమతాలూకా ప్రచారకడు.
 (ఈ మొత్తము దాఖలా కమలాక్రింద నిన్ను ప్రమ
 రింపబడేనని.)

పశ్చిమగోదావరి- ఆంధ్రనాయకులపర్యటన
 శేషభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు యర్ర
 విల్లి మంగయ్య పంతులుగారు యీ నెల 1 వ తేదీని నిడద
 వోలు వచ్చిరి. ఈ నిడదవోలునకు దగ్గర గానుండు చుట్టుపట్ట
 గామాదులలోను కొవ్వూరులోను పూజానిధిని కనులుచేసిరి.
 శేషభక్త 2 వ తేదీ ఉదయము కొవ్వూరునుండి ఆలమూరులో
 అరుగు కాన్ ఫరెన్సునకు కైర్తి.

ఈ తొలుతు సాయు పచ్చమ గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు
చుంపు కాశ్యపవ్యగారకు శ్రీయత యద్రమిల్లి మంగయ్య పం
తులుగారిద్దరే వున్నది.

పదము	అక్షరములు	అక్షరములు
కాశీవర్ణుల రామస్వామిగారు	50	10
యీ భవస్వామిగారు	10	10
మాతామహిమ		
చిలుమూరి సూర్యప్రకాశశాస్త్రిగారు	25	25
నిడదవోలు		
సోమభట్ల సూర్యవారాహునిగారు	2	2
కొత్తూరు		
పి. సోమరాజుగారు	1	1
మామిడన్న శుభ్రరావుగారు	25	50
గండికోట కామన్నగారు	10	10
తల్లాప్రగడ శుభ్రరావుగారు		5
పెద్దిభట్ల కృష్ణమూర్తిగారు	8	8
రాంపల్లి వేంకయ్యగారు	10	10
రెడ్డిప్రగడ వంశేశ్వరశర్మగారు		25
జాజుల చలమయ్యశాస్త్రిగారు		30
అవనూరి వెంకటాచయ్యగారు		16
అచంట సత్యనారాయణగారు	5	5
మాచిరాజు నరసింహ కృష్ణరావుగారు		10
పల్ల సూర్యవారాహునిగారు		5
ఈయ్యి శేషవతారంగారు	8	8
బోర్లపల్లి లక్ష్మీనారాయణ నరసింహంగారు	5	5
కొత్తూరు శివరావుగారు	5	5
అయిలవర్ణుల రామలింగంగారు	5	5
తల్లాప్రగడ నరసింహారావుగారు		25

పోతవరం		
రాజా సాహేబుగారు	1	1
జే.ప. మహమ్మద్ ఇమాము సాహేబుగారు	5	5
ఉత్తమాని	0.8-0	0-8 0
చోపులపర్వ		
లక్ష్మీనారాయణగారు	0-4-0	0-4-0
మాధవరం		
జనంతు రామమూర్తిగారు	2	2
<hr/> 167-12-0 308-12 0		
స్వర్ణయవిత్రేఖరి.		

ప్రేక్షంసత్కాగహము

నిన్న మామూలు ప్రకారము వలంటికిలు కట్టాగ్రహము
కనిపిరి, యోగంపర్థ్యమును చున్ననవారు నిన్నకాతి
వైకంఠేరి. శేడుమయమున యోగంపర్థ ప్రారంభమగును, కా
యంపర్థమనన విత్తుడు జరిపిన అప్పుకృత్యమగుర్చిన తీర్మా
ములు జరిపాదించుట కనుభవముచే నానన ప్రభుని నిరవేమ
వలెనని కొందరు గోలవెట్టుచు నుండుటచే అధ్య
క్షుర వహించుట కిదియఁగోర నింపిన కే. నానా
యమొనన (తిరువామ్మూరు రివైర్దుదివాన
కేమ్మూరు) గారిప్రభుని నిరవేరి. (తెనాలిరహా హెన్రీ
మది వైకంఠాయలే, ఈనాయంపర్థ శేడు మధ్యాహ్నము
వైకంఠ శేడుమైర్థ దూరమునన్న యాంపు జగ్గరహా
హెన్రీమొనన కే. మాధవనాయుడు (కల్లికోట) గారి అధ్యక్ష
త్వంబ జరుగును. (అ. ప్రె)

సంస్కృతముల పదములలోని లోపములనుండి వివరించు
 ఓరు భారతపుస్తకముతో విశుద్ధమైనది వివాదములును
 నర్థ తెలుజాడను ముద్రించు, నర్ మిశ్రానుభాషకుడు బో
 ట్ లి పక్ష, కన్న, నర్ మోని నుకొల్పితిమి కథాం
 మెక్కానుగార్లులను "నీకవలించు" బలియొచ్చును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు

ఈనెల 10 వ తేదీని అనంతపురమున జరుగదు

మహాత్మ్యగాఢి పూజాశిథి భవమును సమూహ్యుట కధి
కముగ కృష్ణరూపవనియుఁడుటచే నిదివరకు ప్రబంధమున
ఁగిని యీయెల 10 వ తేదీని అనంతపురమున అంధ్రరాష్ట్ర కాం
గ్రాను కార్యవంతునధి జరుగదు. అని కార్యదర్శి శ్రీయు
కాశేష్వరరావుగారు తిరివాద్ద నఁపిరి.

[illegible]

శ. సం. 7, 8, తేది 10 ప్రకాశం తిరువనంతపురం జిల్లా నయనూరు గ్రామం నుండి రావలిన వేరుదనమును ప్రకాశం జిల్లా నయనూరు తహసీల్దార్ కు చెప్పినందున వ్యాపార ప్రభుత్వం జిల్లా ప్రభుత్వం రాకుండా ఉండి ఎ.ఎ.ఎ. కంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది మరియు వ్యాపార ప్రభుత్వం నయనూరు జిల్లా ప్రభుత్వం కు చెప్పినందున.

తపాలా రైలుబండ్లు తగులబడముచేట

నిజా, మే రి:—ఇట్టి పదాలు, పక్షిమోక్షర కర, వహిస్తన్న
 ఒక విశేషముల తపాలను వారాపత్రికలను గానిపోవుచు గలదు
 తపాలా రైల్వేబండ్లు రెండును నిప్పు కట్టకొని భూర్తిగా
 బండిపోయిని దెలియవచ్చును. ఆ (శ్లో)

బొంబయి, మే రే:—ధిల్లీ ఎక్స్. పెన్స్. రైలువతు శా.
బడిన రెండు రైల్వే కంపాలబంధువులు వచ్చి రాత్రి పూర్తిగా తగ్గిపో
లబడిపోయి ట్లు దెలియచున్నది. ఈ రైలుబండి కరకనీసారము
ఉదయము 9 గంటలకు కొలారానుండి బయలుదేరను, మొ
ల స్టేషనుగలవచ్చిన విశేషము తిప్పాలియగులవు. కాకెన్, లా
బరు స్టేషనులవద్ద రైలు నడచుచుండగా మైబండ్లు తగులబడు
చున్నట్లు గానీసించిన. ఈ రెండుబంధువు పూర్తిగా తగులబడి
పోయెను. రైలును దిశర బద్దకట్టి ఆపాయమును గలగలేదు,
అ. వె.

మద్రాసు, మే 15:—బాలభట సమావేశమయి శ్రీ
నివాసు విశ్రాంతిసంఘ కాన్వేషణకు ఏర్పరచబడినది. బాల
భటము తరగతకొనూరుకును, నీటివిస్తూరుండి కర్మియగు
శేషాచార్యులకును సర్వవాయుం దేవాలయ లాభ్యమైనది. 24
నవంబరునాటి కనుగొనబడుచున్నది.

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయమునందు ౧౩ వ శ్లోకమున

రంగాశ, 8 మే:—నీ కాయ మాంస పూరించుకొను
 నేడుండివు. తోడ్కొని గంధన కుమారుడువు. తన శత్రువు
 కాల జాగ్రత్తకు ప్రకృతజేమి. ఎం. ఎ. ఆరున్నాడన మామ
 పద్మంబి బలరంజను. రాక శివసావతి. శ్రీరామకృష్ణ
 మామ పద్మంబును ఈమెను మామ పద్మావతిని వివాహము
 గుర్తుచే.

(అ. పం.)

[illegible][illegible]

బి. ఎన్. రైల్వే, వజంతు గారి ఉత్తరువున

పంజాబు గవర్నరు

కడసారి వీడుకోలుపు

శ్రీ పు గవర్నరు కడసారిగా లాహోరును విడిచి బయలుదేరును

లాహోరు, మే 15:— ప్రముఖులగు ఉద్యోగులును అనుచు వచ్చిన వారు కడసారి గవర్నరు శ్రీ పు గవర్నరును గురించియు, వారి సానుభూతిని గురించియు మెచ్చుకొనుచున్న ఆప్తత్రయ పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడును, భారత కాసన సభ్యుడును అగు చౌదీ సహిబుద్దీన్ గారు చదివి వి. గవర్నరుకు ప్రజలహృదయమునకు తోక స్థానము దేననియు, ఆ స్థానమును త్వరలో రూపుమాపుటకు నిలుదేరిన ప్రజలు సమృద్ధము చెప్పుచున్నారనియు ఆప్తత్రయనుండి వరుసపడెను.

గవర్నరుగారు జవాబుచెప్పెను. 1919 వేసవిలో సంవత్సరపు గొప్ప అల్లంపులై పోయినవిధమున పట్టణము కొలకొనెదన్న సమయమున ఆయన పురపాలకసంఘమును కలిసికొనెను. అప్పటినుండి ఆప్తత్రయమును గొన్ని గోలులు జరిగెనుగాని 1919 లో కలిసి యున్నదను జరుగలేదు. పోయిన 2 సంవత్సరముల నుండి పట్టణము మామూలు స్థితిలోనికి వచ్చుచుండెను. ఇట్లు జరుగుటకు ధరలు తగ్గుటయు వర్తకవ్యాపారములు తిరిగి జరుగుటయుగాక ప్రజల విశేషమే ముఖ్య కారణము. పురపాలక సంఘమువారికి కావలసిన మేయనసరములను గూర్చి వారిస్నేమమువిధై ఆర్థికములు కరిగినయెడల ప్రభుత్వమునుండిగాని మరి యితరవోటులనుండిగాని ఆప్తత్రయమునుండి కష్టమునకు గూడదని గవర్నరు తెప్పెను. వేగు నివారణార్థము సామ్యము సమకూర్చుటకై జేసిన యోచనలనుగూర్చి గవర్నరు సంతసించెను. వేగు తీవ్రతగ్గినందుకు పురపాలక సంఘమువారిని అభినందించెను. వారి ఆర్థికములగొత్తి యెట్లున్నను పట్టణములోని బాహ్యుల సౌగంధ్యము చెరువవద్దని తెప్పెను. ముగింపును గవర్నరుగారు చెప్పెను. “గరి సంవత్సరములకు పూర్వము బయలుదేరిన మీపురపాలక సంఘములోని పౌరసత్వమును నేను శ్రేష్ఠ వదలుకొందును. చాలకాలమునుండి నాకును నా కుటుంబమునకును సంబంధముగల యీపట్టణమును శ్రేష్ఠ విడుచుచున్నాను. విచారముతో విడుచుచున్నానని నేను చెప్పనక్కరలేదు.”

ఈపు పూర్తియైనతరువాత కూడిన అతిథులకు గవర్నరు అల్లాహాబాదు లాసంగేసు, ఆవచ్చినవారిలో దాదాపు అందరితోను కొదిగా మాట్లాడి వారువెళ్లుటకు పూర్వము గవర్నరు ప్రతి వాటితోను కరస్పండు గావించెను. లాహోరునుండి శ్రేష్ఠ కడపటిసారిగా బయలుదేరి వెళ్లుచున్నటువంటి గవర్నరు కిదియే కడసారి వీడుకోలుపు. ఇది జరుగునప్పుడంతయును మధ్యమధ్య పోలీసుబ్యాండు వాయింపబడుచుండెను (ఆ.ప్రె.)

పశ్చిమ హిందూదేశ

మితవాద సంఘము

“ఒకటి రెండు ముమ్మారు ఓడి పోయెదముగాని నాల్గవసారి మనముతప్పక గెలిచెదము

బొంబాయి, మే 15:— ఒకటి రెండు ముమ్మారు ఓడి పోయెదముగాని నాల్గవసారి మనము తప్పక గెలిచెదము అని పశ్చిమహిందూదేశ మితవాదసంఘ వార్షికసభలో ఉపన్యసించుచు భారతరాజకీయములలో మితవాదుల స్థితిగూర్చి అనరబుత్ సర్ డిక్ సువాచాగారు చెప్పిరి. నూతన యెన్నికలలో స్వరాజ్య వాదులు పొందిన విజయము తాత్కాలికముగాని చాలకాలము నిరంతరము అయిన తనముఖప్రాయమును చెప్పెను. భారతదేశముయొక్క భావిస్థితి మితవాదులచేతులలోనే యున్నది. ఒక పూర్తిగా లింగి పట్టుదలతో పనిచేయు వారు కొంతమంది కావలెను అని సర్ డిక్ సువాచాగారు నడిపిరి. చాలవంద వచ్చినట్టి ఆసభలో వార్షిక నివేదికప్రకటనను తయారుచేయబడిన లెక్కల ప్రకటనను అనుసరింపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

చాకులు - తాళములు
మం X లి క త్త
ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రముఖులైన వారు.
చి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో గిమిటర్స్
కట్టెల బండ్ లో లో కట్టెలు etc.
8081 హైదరాబాద్. (గోపాలకృష్ణ)
హైదరాబాద్ లోని “ఇండియన్” పత్రిక.

ప్రాథమిక విద్యావ్యాపనము

విద్యాంగమంత్రిగారి కొత్తస్కీము

ప్రాథమిక విద్యావ్యాపనము గ్రామపంచాయతులు

విద్యాంగమంత్రిగారు శ్రీ. ఎ. పరశురామ పాత్రోగారు ఈనాటినుండి ప్రాథమికవిద్యను ఎక్కువజేయుగ వ్యాపింప జేయుటకుగాను కొత్తవిధానము లాలోచించుచున్నారు. ఈ కొత్తవిధానమును ప్రతిపాదించి గ్రామములలో పాఠశాలను కలిపించుటకును విద్యాపథకుల నిర్ణయించుటకును ఫిర్యాదలను గురించి సంఘ మొత్తమునుండి ఈ విధానమును అనుసరించుటకై తెచ్చుటకు గాను కలయు విషయముల విచారించుచు గ్రామములయందు గ్రామపంచాయతుల కన్యకాప్రార్థనా మొదగుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈపథకులను ప్రాచీనకాలమునుండి గ్రామపంచాయతుల పాఠశాల పునాదులుగా కన్పిస్తున్నందున ఇంతటికి స్థానిక సంఘములవిద్యారామ నిరూపణకు పాఠశాలవిద్యారామ, ప్రాథమికవిద్య యొక్క బడులుండెను. ఈవిధమున ప్రతిపాదించుటకై అనుసరించుచున్నది. అందుచే ఏవిధముగా ప్రాథమిక విద్యను త్వరితగతిన వ్యాపింపజేయవలెను ప్రయత్నించుచున్నది. ఇందుకు సాధనములెన్ని.

తాలూకాబోర్డువారి కిందనుండి ప్రత్యేకము విస్తీర్ణ భూమి కనుగొనుటకు అందుచే వారు అంతటను ప్రసాదాహ్వనమునకు విద్యను వ్యాపింప జేయలేరు. అంతటగాక విద్యావ్యాపక శక్తి అయిన తాలూకాబోర్డులకు చాల భారమునున్నది. అందుచే, పాఠశాలసంఖ్యలను తమకై కేటక ప్రస్తుతపాఠశాలల పోషించుచుండుటకై వినియోగించు చుండిరిగాని వానినెక్కువ నిధి కేటకమునకు ప్రయత్నించు కాలములేదు.

జిల్లావిద్యానిధి

అందుచే జిల్లా విద్యానిధిని ఏర్పరచుటకు. వివిధసంఘములు కలసికల భూమిలను వివిధముల జేర్చబడును. ఈయొత్తమునకు కచ్చితము భూమిని ఏర్పరచుటకు లాగుబడును. దిన్ని పాఠశాలలకు సహాయమునందుటకై మొత్తము కచ్చితము చేయును. ప్రసాదాహ్వన విద్యావ్యాపి కార్యముగా ప్రస్తుత పాఠశాలల కన్యకాపథమును విస్తరించును. వేర్వేరుతాలూకాలను వానికిగాలగిన ఆవశ్యకతలను కానుకవిచారించి తరువాత వీనినాచరణగా చేయుటకు ఒకవిధమున మేర్పరచబడును. ప్రతిపాఠశాలల నెప్పుడు ఈకార్యక్రమ మాచరణలోనికి జేరదీసినవారల అంతటను విద్యానిధివిద్యా విధానము సాగింపబడును. ఈపథకులను ప్రాథమికవిద్య 5 కి క్లిగియును. మొత్తము నిర్ణయించబడును. విద్యావిధానము స్థానికపరిస్థితులకు ఆవశ్యకతలను అనుసరించుటకును ఉండును. ఈ విధానములను విద్యాపాలకులనుండి గ్రామములకు కలిగియుండును. అందులకు ప్రజలలో తమవ్యవహారములను దామె విశ్వసించుకొనుటకు ప్రోత్సాహము గలుగును. (ఆ.ప్రె.)

టూర్నిఫోర్డును గూర్చి ఒక ప్రకటన

సిమ్లా, మే 15:— ఒక ప్రకటన ఉత్కృష్టతరమునకు అను గ్రామములను గూర్చి టూర్నిఫోర్డువారి నివేదిక ప్రకటన అందరికి తెలియుకొరకు ఏప్రిల్ 26 తేదీ కనివారము నాడు ప్రకటింపబడినది. భారతకాసనసభయొక్క మే సమావేశములో నివేదికప్రకటనలో చెప్పబడిన విధానముల ప్రకారము కాసనములను ప్రవేశపెట్టెదమని యిండియా ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడు ప్రకటించుచున్నారు.

జర్నలు ఎన్నికలు

ప్రభుత్వ పరిస్థితులు

జాతీయవాదులు నిరాశజేసికొనుట

లండన్, మే 14:—రాత్రి. 9-30. జర్నలి ఎన్నికలు ఆల్లభలు తేమండగనే జరిగినవని తెలియుచున్నది. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికములనుగూర్చి బహుళసంఖ్యాకులు ఓటుల నిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారి నివేదికముల సంగీరించవలెనన్నప్పటినుండియు దీనినే ప్రధానాంశముగ నుంచుకొనిరి. ప్రభుత్వసభ్యులే విజయము గాంచవచ్చుననుచున్నారు. జాతీయవాదులకు ఆశలన్నియు అడుగంటినవి. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున పార్లమెంటులోని గారు ఛనిపావులు చాల నష్టకరము. తగిన నాయకుడు లేక పోవుటచే పిరందరును గోతిలోబడిరి. తక్కిన నాయకులైనా ప్రభుత్వమువారి కొత్తవిధానమునకు ప్రత్యామ్నా ఇంకొక ధానిని గూఢింపలేకపోయిరి.

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ రాజకీయపరిస్థితులు

మహారాజా రాజసిన్హాగారి యభిప్రాయము

లండన్, మే 15:—రాత్రి 1-10 ఈవినింగుస్టాండ్డు ప్రతికా పత్రినిధితో మహారాజా రాజసిన్హాగారి ఓటు తెలియజేసిరి. భారతదేశ ఆందోళనమునుగూర్చి అనవసరముగ ప్రాముఖ్యమును ఇచ్చుచున్నారు. అపుడప్పుడు బయలుదేరు ఈ ఆందోళనములు యుద్ధానంతర ఫలితములుగాని వేరొకటిగాదు. భారతదేశ లాభమునిమిత్రము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అవంచలచిత్తుతో సానుభూతిగల విధానమును ఆచరింపవలెను. ఎవరోకొందరు తమఆశయములను నెఱవేర్చుకొనుటకు తొందరజేసినవారి మాటలను విని ఆ ప్రకారము చేయరాదు.

భారతదేశ పరిపాలనమునకు భారతదేశ మును, భారతీయులను ఎఱిగినవానిని అధిపతిగనియమించవలెను. సానుభూతిగలవారై యుండవలయును. దేశీయులభావములను, వాదములను గ్రహించగలవాడుగ నుండవలెను ఇంగ్లాండులో జరుగుచున్న సంగతులను జూచి ఇండియాలో ప్రతికూలముగపనిచేయరాదు. ఇంగ్లాండులో జరుగుసంగతులచే ప్రేరేపించ బడరాదు. (సిల్వీక్ టైముస్) -

ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షమువారు

భారతదేశము

లండన్, మే 15:—ప్రభుత్వమువారు భారతదేశప్రతినిధులను కలిసికొనుటకు సంసిద్ధులై యున్నారనియు, భారతదేశముపట్ల మరల ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షమువారి వైఖరినే నిర్ధారణగా తెలియజేయచున్నారనియు యార్కులోరాంకే మన్యోవాల్లుగారు ప్రకటించినదానిని అంగీకరించుచు ఆప్రకారము చేయబడిన చిత్తు తీర్మానమును నేషనలు అడ్మినిస్ట్రేటివు ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షభవారు అంగీకరించిరి.

భారతదేశ వ్యవహారములు

పార్లమెంటు

లండన్, మే 15:—సోమవారమునాడు కామన్సుడభలో అడిగిన భారతదేశ ప్రశ్నలలో ల్యామ్సు బరీ గారు విదేశతపాలను, డెయిలీ హెరాల్డు, మాంచెస్టరుగార్డియన్ మున్నగు విదేశపత్రికలను నవయుగప్రచురణకార్యాలయమునకు ఆలస్యముగ అందజేయుటయు, లేదా పరిశీలనముగావించుటయు ఆప్తత్రయను, తపాలను అందజేయకపోవుటనుగూర్చియు అడిగిరి.

పంజాబు స్టేషనుగూర్చి వార్డుమిట్టి గారును కాశీలో రాజకీయబ్లండిట్ల గంటెలుకట్టి వారిచేత ఆవమానము తీయించుచున్నారాయని మాన్యుక్ గారును, కాసనసభల నిబంధనలను మార్చుటకుందు భారతసామ్రాజ్యకాసనసభవారియభిప్రాయమును గనుగొనవలెనని బ్యాకరుగారును అమెరికాలో హిందువులను సత్వములను నిరాకరించుటచే లలితపురం పురపాలకసంఘమున అమెరికనులకు కొన్ని సౌకర్యములను నిరాకరించి రాయనిధ్యు మాతంగలో జి. వి. పి. రయిల్వేసనివారిడను భర్తరపుజేసినసంగతిని గూర్చియు అడిగిరి. (భారత్వ)

బొంబయి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి మాన్యుగారికి సార్వభౌముడు సర్ బిరుదదహిష్టుములను అందజేసెను.

లండన్ నుండి బ్రెటనుకు 28 మంది బయలుదేరి కాలి నడకను వైఖరి. అందులో గ్రీంవాడీలనునెడమ 4 గంటల 1 నిమిషముల 46 సెకండులలో నడిచి విజయము గాంచెనట.

ఆగాఖాగారు సార్వభౌమదంపతులతో విందారగించిరి.

కరాచీకి మక్తూరనుగారినిమిల్లము నేపియరు వైమానిక ఇంజను పంపబడెను.

అమెరికనువైమానికుడు

ఇంకను కనిపించుటలేదని తెలియుచున్నది. వారి నింకను నెదమచున్నారు.

అమెరికా ప్రాపంచిక వైమానికులు ఆత్మాశ్రయమిచ్చిరి. పోర్చుగీసు వైమానికులు తమ సంచారకమార్గమును మార్చిరి. గోవాకు వచ్చెదరట.

న్యూయార్కునుండి చీనాకును జపానుకును, ఇండియాకును బోవుటకు శనివారమునాడు మోటారుపడకను వాలేండులో ప్రవేశపెట్టిరి.

షెలీక్వాడరు అను మహమ్మదీయ ఉత్సవమునకు చాలమంది వచ్చిరి. ఆగాఖాగారుగూడ వచ్చిరి.

ఓడ్వయరు-నాయరు
మాననప్రపు దావా

ప్రజలకు డబ్బు ఇచ్చి నై న్యములో జేర్చుట

లండన్, మే 2 తేదీ:- మరల సర్ మైకేలు ఓడ్వయరు-నాయరు దావావిచారణ ప్రారంభమైనది. సర్ వాల్టరు హ్యూబ్ గారికి ప్రత్యుత్తరముగా ఓడ్వయరు గారి టెక్స్టు నుడివిరి:- భారతీయులను అరెస్టు చేసినట్లులను వారిగడ్డములను పీకినట్లులను నై న్యములో జేరుటకు నై నకులను సమావేశపరచుటకు నిర్బంధించినట్లులను పాదరక్ష ప్రయోగ మొనర్చినట్లులను నాకెన్నడును తెలియదు. నేను ప్రత్యేకముగ విచారణ.

ఏమనిపిస్తే న గడ్డమును పీకుటయు, చెప్పితో గొట్టుటయు గొప్పపరాధములని లెలంచెదనని సర్ వాల్టరు హ్యూబ్ గారు నుడివిరి. సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారిట్లు బదులిడిరి: "అవును. అందుచేతనే పెయ్డ్ కన్స్టేబులు గొట్టినపుడు డైయరు సేనాని అంత కఠినచర్యను దీసికొనెను."

పైన జెప్పినసంగతులలో దేనిని తాను అంగీకరించలేదనియు, ఒకవేళ అవి జరిగినవో తనకు తెలియకుండ జరిగెననియు తాను వలనని చెప్పినను విరుద్ధముగా జేయబడెననియు న్యాయమూర్తికి ఓడ్వయరుగారు బదులిడెను.

పైనికలను డబ్బుచ్చి సమావేశము చేసిరని వింటిని. (క్రిమింతులు పెరుకొనుట ఎక్కువమందిని నై న్యములో జేర్చితిమని ఖ్యాతిని గాంచుటకు ఎందరికో ప్రత్యేకముగా ధనమిచ్చి చేర్పించి రని వింటిని. ప్రతిజిల్లావారును తమవంతు సమూహములను పైని కలను సప్లయిజేయునట్లు నిర్దాంతమునకు వీరు చేసినవలూ పరస్పర విరుద్ధముగా నున్నవి. ఇట్లు చేయరాదని సదా వారించుచుండెడివాడనని ఓడ్వయరుగారు చెప్పిరి. గ్రామములందు పైనికలను సమావేశము జేయుకాలమున ప్రజలుతుపాకులతో గాల్పుకొన్న నేరముల విచారణయందు మీరెందుకుభాగ్యముగలుగ జేసికొంటిరని ఓడ్వయరుగారిని హ్యూబ్ గారు ఆగ్రామములో రెండు తెగలవారికిని స్వర్ణంబుడెను. పైనికసమావేశ మను విషయో ఒకరినొకరు కాల్పుకొనిరనియు ఈవ్యవహారమున రెండు తెగల వారును కోరినందున రాజీశేషికి నుటకు అంగీకరించిననియు ఈవిషయమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిననియు ఈసంగతి ఏదో అనకాత్తులకొచ్చెనని ఓడ్వయరుగారినిరి. అమృతసరులో గూడిన జనసమూహము లన్నిటిని కాల్పువలెనని కమిషనరు 1919 సంవత్సరము ఏప్రిలు 11 తేదీని స్పష్టముగా ఉత్తరువుజేసెనని హ్యూబ్ గారు నూచించిరి.

ప్రభుత్వమువారికి విరోధముగా ప్రవర్తించుజనసమూహమును గాల్పువలెననిరని తెలంచెదనని ఓడ్వయరుగారినిరి. ఇంతవరకు పోలీసువారే గుంపులపై కాల్పుని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసినది. ఒకవేళ పైనికలు తుపాకులను గాల్పువలెననిచ్చిన అయ్యది ప్రజలకు భయమును గలుగజేయుటకుగాను జరుగవలెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చి రనియు ఈసంగతిని కమిషనరు జెప్పక తనదగ్గరనే యుంచుకొని విన్నకుంటినని ఓడ్వయరుగారినిరి.

ప్రజలపై తుపాకులను గాల్పుట రాక్షసకృత్యము
లండన్, మే 2:- హంటరు విచారణసంఘమువారి యెదురు డైయరు సేనాని ఇచ్చిన సాక్ష్యమునుగూర్చి నూచించిరి.

డైయరు సేనాని నచ్చి సాక్ష్యము నిచ్చుటకు వీలులేనందున ఆసంగతిని ఇప్పుడు తలపెట్టిరాదని చార్లెస్ గారు ఆక్షేపించిరి. అప్పుడు జరిగిన దంతయు రాక్షసకృత్యమనే రుజువుజేసెదనని హ్యూబ్ గారినిరి.

న్యాయమూర్తి ఇట్లు హ్యూబ్ గారి నడిగిరి. అవసరములేని రాక్షసకృత్యము నొనర్చిరనియూ యభిప్రాయము? అట్టి ఉపద్రవకరము పరిస్థితులందు సామ్రాజ్యమును తక్షింపుటకు కొన్నిసంగతులను జేయవలసినవచ్చును. కాని ఇతరసమయముల యందు ఆట్టిపని కవసరముండవనిరి.

పంజాబును గాపాడుటకు ఇట్టి రాక్షసకృత్యము లవసరములేదని హ్యూబ్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. మనము ఏవిధమున ఆసంగతులను, ఆజనసమూహమును గాల్పినవిషయమై ఆలోచించి చూచినను అయ్యది ఘోరకృత్యమే. తప్పక రాక్షసకార్యములే. ఈరాక్షసకృత్యము జరుగుటకు ముందుగ సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు అంగీకరించిరి.

హ్యూబ్ గారు చెప్పిన ప్రకారము డైయరు సేనాని చేసినపని ఎంతమాత్రము సవరించవలసినది గాదని సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు హ్యూబ్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. కాని హ్యూబ్ గారి సమాధానము యథార్థమైనదిగాదనిరి. డైయరు సేనాని ప్రజలపై తుపాకులను గాల్పుట న్యాయమని తెలంచెదననిరి.

డైయరు సేనాని పరిస్థితులు, ఆయన ఏపందర్శనములందు ఏమి చేయవలసినవచ్చెనో ఆసంగతు లేవియు సరిగా జెప్పబడలేదని న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారినిరి. "ప్రజలు తమ చుట్టూనేని శిరశ్చేదనము జేసెదరనియు, పైనికలను హతమార్చెదరని

యు విప్లవకారులు సగరమును స్వాధీనము జేసికొనెదరనియు డైయరు సేనాని తెలంచెదననియు న్యాయమూర్తి నుడివెను.

అప్పుడు ఓడ్వయరుగారిట్లు చెప్పిరి:- ఆసమయమున డైయరు సేనానితో తుపాకులను హస్తమున దాల్చిన 50 మంది గురఖాలును, కుక్రీలను ఒట్టుకొన్న 40 మంది మనుష్యులును కలరు. వీరు 15000 నుండి 20000 జనసమూహము నెదుర్కొనవలసినవచ్చెను.

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారిట్లు చెప్పిరి:- 15,20 వేలమంది ఒక్కసారి ఘోరమగునట్టియు భయంకరమగునట్టియు దౌర్జన్యమును హత్యలన్న జేయుచు లేన్ను ముట్టడించినపుడు డైయరు సేనాని ఒక్కడును తనవెంటనున్న 90మంది గురకాలతో కుక్రీలో గూర్చుండి ఏమిచేసిన బాగుండునని పరిపరివిధముల ఆలోచించి పనిజేయుటకు వీలుగనని చెప్పటకు వీలులేదు. ఆసమయమున ఏదో ఒకవిధముగా తక్షణము ఏమిచేయునదనిశ్చయించుకొనవలెను. తనను అంతమంది చుట్టవేసిరని తోచినప్పుడు అతడు అతికఠినముగా ప్రవర్తించవలెను.

సర్ వాల్టరు హ్యూబ్ గారిట్లు చెప్పిరి:- మనము విచారించదలంబుకొంటిమేని డైయరు సేనాని చేసినపని రాక్షసి కార్యమని ప్రబలసాక్ష్యమున్నది.

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారిట్లు చెప్పిరి:- మనము ఆసాక్ష్యమును బుచ్చుకొనగోరుచో ఇప్పుడో, ఇకనో చనిపోవు డైయరు సేనాని చెప్పమాటలన్నిటిని న్యాయముగా పంచాయతీ ద్వారా వినునవకాశము నీయవలెను.

విచారణ ప్రస్తుత మాపుచేయబడెను.

బీరారు సమస్య

లండన్, మే 1:- ఉదయ 12.25. బీరారును నైజాము గారికిచ్చు విషయమై ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారేమియు సిపార్సుచేయలేదు.

ఉప్పెన

అట్లాంటిక్ ఉప్పెనచే 118 ముగ్గురు చనిపోయిరి. చాల మందికి గాయములు తగిలినవి. వందలకొలది జనమునకు ఇండ్లు లేకున్నవి. 10000000 డోలరులకుపైగా నష్టము గల్గెనట.

ప్రాంసు - రుమేనియా

ఒడంబడిక రాయబారములు
లండన్, మే 2:- రాత్రి 9.30. ప్రాంకో రుమేనియా రాయబారములు చెడెనని తోచుచున్నది. అంతగా సాగుచున్నటులతోచదు. బెనెరేబియాపై రషియనులు దండెత్తిన దానిని కాపాడుటకు ఏర్పాటుజేయవలెనను సంగతి పాయంకేరుగారికి ఇష్టముగ లేదని త్రైముప్రతిక వాకొనుచున్నది. ఆసలు బెనెరే బియాసమస్యనే తలపెట్టుటకు గ్రేబుట్టునుకు ఇష్టములేదట. యుద్ధమైనతరువాత బెనెరేబియా రుమేనియాకు జెందవలెనని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు రంగీకరించరట.

జపాన్ - ఇండోచీనా

ప్రాంసుతో రాయబారములు
లండన్, మే 2:- రాత్రి 9.30. ప్రెంచి ఇండోచీనా గవర్నరు జనరలు టోకియోకుబోయి ఇండోచీనా సుంకములను జపాను ఎగుమతివర్తకము యభివృద్ధియగునట్లు ఏర్పాటు జేయ నాలోచించుచున్నారనిరి. ఇది జపానుకు అత్యవసరము.
అంతర్జాతీయ వ్యవసాయ సభ
మే 2 వ తేదీని రోములో ప్రారంభమైనది. ఈసభ ప్రపంచమున వ్యవసాయమునంతకును ఉపయోగకరముగా నుండు పట్టుల తోడ్పడుటగాక యని ముస్సోలినీగారినిరి.

బరిమ సరిహద్దు తగాదా

అల్బనరు వైఖరి
లండన్, మే 2:- అల్బనరు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా కొందరు కాన్స్టేబులును ఏర్పాటుజేయుచునారన్నసంగతి అసత్యమని తెలియుచున్నది.
సార్వభౌమసంపత్తులు బ్రిటిషుసామ్రాజ్య వస్తుప్రర్పన మనకే 5 గంటలవేపు విశేషములన్నిటిని చూచిరి.

బి.ఎ.డి.

ఆంగ్లో ఇండియను సంఘమువారు ఇండియన్ మెడికలు కాలిఫోర్నియాను అసిస్టెంటు సర్జనులను విరామము జెందవలెనని నిర్బంధించుచున్నారనియు ఈకాళుకు గావలసిన పరీక్షలందు త్రిపురైన విద్యార్థులకు పనులనియుటలేదనియు ఆలివియరు ప్రభువునకు ఆంగ్లో ఇండియన్ సంఘమువారు తెలియజేసిరి. తమ మనకారమును జేయవలెననిరి. ఈవిషయమై విచారణసంఘము నొకదాని నేర్పాటుజేయవలెనని ఆలివియరు ప్రభువుని గోరిరి.

రాడేషియా శాసనసభ

మొదటి ఎన్నికలు
క్యాల్కత్తా, మే 2:- ప్రభుత్వమువారికి 25 ఓట్లును ఇండియన్ డెంటుపక్షమువారికి 4 ఓట్లును వచ్చినవి. కార్మిక పక్షమువారికి ఎవరును ఓట్లుల నీయలేదు.

రూరుసమస్య

ఖాళీ జేయు విషయము
లండన్, మే 2:- రాత్రి 11.45. ఆర్థిక నిపుణుల విధానమునుగూర్చి తాము చర్చించు విషయములను ప్రకటింపరాదని ఆంగ్లో బెల్జియను లిరువురును ఏర్పాటు చేసికొనుటచే సంగతులన్నియు అతిరహస్యముగా నుంచబడెను. అందుచే రాంకేమన్డా నాల్దాగారు బెల్జియను మంత్రులతో మాట్లాడిన సంగతులను ప్రకటించుటలేదు. ఆర్థిక నిపుణుల విధానము ననుసరించి నష్టపరిహారసమస్యను పరిష్కరించుటెట్లుని చర్చించిరి. బెల్జియనులు రూరప్రముఖులు సాధనముగా బెల్జియోనిరిగాని ఎన్నటికిని ఆక్రమించుకొను తెలంపులేదు. తమ కార్యము నెరవేరువరకు ఆక్రమించుకొనవలచిరి.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

ప్రాపోర్టులు ప్రాతినిధ్యము
భిన్నాభిప్రాయములు
లండన్, మే 2:- ప్రాపోర్టులు ప్రాతినిధ్యముగూర్చి ఆయా రాజకీయపక్షములలో నున్నవ్యక్తులకు అందరికిని భిన్నాభిప్రాయములున్నవని తెలియుచున్నది. ఈప్రాతినిధ్యముప్రకారము నియోజకవర్గమువారు తమపక్షమువారి కిచ్చిన ఓట్లనుబట్టి ఆనియోజకవర్గమునందలి పక్షమువారికి ప్రాతినిధ్యము లభించునని రెండెలుగారు లిబరలుసభ్యుడు డెలియ జేసెను. ముగ్గురుకి తక్కువగాకుండగను 7 గురికి ఎక్కువగాకుండగను ప్రతినిధులుండెదరు. దీనివలన ప్రభుత్వపక్షమువారిసంఖ్య తక్కువగ యుండునని ఆక్షేపించ ప్రస్తుతమందున్న పక్షముల వారి పరిస్థితులు, వారిబలము, స్థిరముగా నుండజాలవని దృష్టాంతరమును జూపిరి.

ప్రజలు తక్కువగనున్న ప్రదేశములో ప్రస్తుతమందున్న ప్రాతినిధ్యమునే సాగించెదమనిరి, కొందరి కొకపద్ధతిని మరికొందరికి ఒకపద్ధతిని ఏర్పరుచుట గూడవలెను. చట్టమును ఆదాయప్రభృతి (కన్సర్వేటివు) ఆక్షేపించి నిరాకరించవలె ననెను. తుదకు చట్టము నిరాకరించబడెను.

238 మంది ప్రతిపక్షముగను, 144 గురు అనుకూలము గను యభిప్రాయమును తెలియజేసిరి.
ఎందుకు నిరాకరింపబడెను?
లిబరలు అందరును అనుకూలముగా ఓటులనిచ్చిరి. కార్మికపక్షములో మంత్రులు భిన్నాభిప్రాయులైరి. కన్సర్వేటివు లందరును వ్యతిరేకముగా నుండిరి. ఎవరో కొందరు ప్రముఖులు మాత్రము సుముఖులుగా నుండిరి.

అస్పెక్టుగారు ప్రాపోర్టులు ప్రాతినిధ్యము గావలెననిరి, ప్రస్తుతవిధానము నియోజకవర్గమునకు తగినంత ప్రాతినిధ్యమును గలుగజేయుట లేదనిరి.
ఈ ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి సభ్యులందరును తమ ఇష్టమువచ్చినట్లు ఓటునీయవలెనని వెనుకటి కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వపద్ధతినే అవలంబించితిమని హెండర్సన్ గారు ప్రభుత్వము తరపునను తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు దీనికి తోడ్పడజాలరు. ఈవిషయమై చట్టమును ప్రవేశపెట్టరనిరి. ఈవిషయమును గూర్చి పోయిన రెండు ఎన్నికలయందును నియోజకవర్గమువారికి తెలియజేయ లేదనిరి. ఈ విషయమై అన్నిపక్షములవారి కిని భిన్నాభిప్రాయ మున్నదనిరి. ఇదివరలో క్రామస్వసభవారి ప్రాతినిధ్యము నాలుగు పర్యాయములు నిరాకరించిరి. ప్రత్యామ్న ఓటులపద్ధతి చట్టమునజేర్చిన ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించెడివారనిరి. ప్రస్తుత ప్రాతినిధ్య విధానము తృప్తికరముగా లేనందున ఈ విషయమై ఆలోచించెదరనిరి. కాని ఒక చట్టమును ప్రవేశపెట్టెదమని అభయమీయరనిరి. 17 గు కార్మికులు ప్రతిపక్షముగా నుండిరి. (ఇందులో సగము మంత్రులవర్గమువారున్నారు) తక్కిన సగముమంది లిబరలుతో జేరిరి.

లిబరలు కార్మికులపట్ల కోపమును గ్రక్కుచున్నారని వీరు చేయవలెనని కాపేషీతో జేసిననియు, బుద్ధివార్సకముగా తమ కోర్కెను నిరాకరించిననియు ఆర్థికప్రత్యుత్తరము వెంటనే ప్రభుత్వము నోడింపవలెననియు తలంచుచున్నారు.

బిట్టిపర్తి శ్రమలు

సంరక్షకవర్తక పద్ధతి అవసరము విదేశీయుల పోటీ యుద్ధము

కేంద్ర దక్షిణాయాత్ర పద్ధతిలో ఆర్థిక విచారణను పూర్తి చేసివచ్చిన పార్లమెంటు సభ్యులు సర్ పి. ఎఫ్. దాస...

అమెరికా వైమానికుడు

ఇంతవరకు కనిపించలేదు. అలాస్కా తీరమున ఎచటైనా తలదాచుకొన్నాడేమో అనుచున్నారు.

సోవియటు ప్రభుత్వము

సుప్రీము ఆర్థికసభయందు యుద్ధకాఖితు ఆజరవిస్కీగారి ప్లానే బ్రాన్సుగారు నియమింపబడెదరు.

కెన్యావలన చట్టము

కెన్యా ప్రభుత్వమువాడు చలనచట్టముయొక్క చిత్తుకలు నొకదానిని బిట్టిపర్తి ప్రభుత్వమువారి కంపిరి. ప్రభుత్వవారు దీని నాలోచించెదరు. అధినివేత భారతసంఘమువారు గూడ దీనిని పరిశీలించెదరు.

క్రొయిడో వైమానిక పనివాండ్రునమ్మె

అంతరించినది. ఉభయత్రా తృప్తికరముగ వ్యవహారము పరిష్కారమైనది.

అమ్మక మునకు

విశాఖపట్టణము జిల్లాలో అనేకనీలిమందు కార్తానాలు, భవనములు నివేశనస్థలముతో కూడ అమ్మబడును. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

RIPLEY & Co., Bimlipatam

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

నెలలభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) నిజాధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి రైత్యకాకల...

ఈ మాత్రలు మేకావాలే నోవ్వలను వెంటనే మాన్యును. యిందు ఆనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధముగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

సక్సన్ దంతచూర్ణము

ఈ చూర్ణము కేకడమిర్రువులతో తయారు చేయబడినది. కళ్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. దర్శి 1-కి 2 అణాలు. దణక 1-కి రూ 1-4-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 2 ఎ. ఆలంగా పిల్లపేరి, తిరువల్లిక్కోనే, మద్రాసు.

దక్షిణ హైదరాబాదు

దేశభక్తుని ప్రసంగము (ఒకవిలేఖరి)

2 వీలినాడు ఉదయము 2 గంటలరైలులో దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులుగారు సికింద్రాబాదు ప్రేక్షకులను దిగి విఖ్యాత నాయకులగు శ్రీయత వామననాయకుగారియింటి (బేగంపేటలో) బసచేసిరి. ఆనాటి సాయంత్రము హైదరాబాదులో "వివేకవర్ధనీ నాటకశాల" యెదుట మైదానములో దేశభక్తుని యువశ్యాసమునకై సభ సమావేశపరుపబడెను. సుమారు 5 గంటలవేళ సభ యారంభమయ్యెను. దేశభక్తుని యువశ్యాసమునుగూర్చి కాలవ్యవధి లేమిచేతనినంత ప్రకటనము జరుగక పోయినను, దాదాపు 100 మంది సభా సభకరించిరి. ఉపన్యాస మింగ్లి ఖుభావయందు జరిగినది. అనేకు లింగ్లి ఖురానినారు నిరాశానకులై వెడలి పోయిరి. అందరికిని లేలియదగినభావ ఇంగ్లి ఖు అనుకొని అట్టిపర్టీలు చేయబడెను. ఆయినను, ఉపన్యాసాంతమున హిందీభాషయందు తత్సా కాంతము చెప్పబడియుండెనో బాగుగా నుండెడిది. దేశభక్తుడు ఆంధ్రమున కొన్ని మాటలైనను చెప్పియుండెనో, ఏంతో యశేతుతో నేచియున్న ఆంధ్రసాధరు లానందించియుండురు. కాని రాత్రి 10 గంటల రైలులో బెజవాడ వెళ్లవలసినవారై యుండినందున అట్టి యవకాశము లేకపోయెను. సభాసభలు మిగుల యోషికతో దేశభక్తుని యువశ్యాసమును వినిరి. నాటిసభకు నుప్రసద్ధ ఆంధ్రవక్తలగు శ్రీయత ఉద్యోగాడి సోమనాధరావుపంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఉపన్యాసమునందు "మనసాంఘికస్థితి" యనునది; దేశభక్తుని యువశ్యాససారాంశ మిక్రింద నీయబడినది:—

"నన్నింట్లను ఉపన్యసింపుమని కోరియున్నారు. కడచిన కొన్ని సంవత్సరములలో ఇంగ్లిషున నుపన్యసింపు అలవాటు పూర్తిగా లేకపోయినది. అయినను నే నింగ్లిషుననే యుపన్యసింపెదను.

శ్రీయత వామననాయకుగారు నేను విశేషముగా దేశసేవ చేసినదిని ప్రశంసించియున్నారు. వారి ప్రశంస కంతగా నేను పాత్రుడవుకాను. ఏమైన చేసియున్నావో అది కేవలము కర్తవ్యనిర్వహణమే. కాని అంతకంటె ఎక్కువయులేదు. అదియుగాక, ఫలితమునుబట్టికదా సేవయొక్క గొప్పదనమును మనము నిర్ణయించుట! కనుక ముందుగాని మన కార్యములయొక్క విలువ నిర్ణయింపబడదు.

నాయకుగార్లు ఆంధ్రదేశముయొక్క యాస్పత్రికమును నల్లించినారు. మహాత్ముని సహాయ నిరాకరణోద్వేగమున ఆంధ్రదేశము ప్రాముఖ్యము నందినమాట కొంతవరకు నిజమే. ఈయాధికృత మహాత్ముని యనుగ్రహము ఆశీర్వాదముయొక్క బలముని తెలుచుచున్నాను. ఇక్క విషయమునకు వత్తెను.

నేటి యువశ్యాసవిషయము, దేశీయరాజ్యములో నాకుంటేవాడు ప్రపంగించుటకు లేగియే యున్నది. ఇచ్చటి ఢిల్లీగతులనుబట్టియే యనుకొనక పోయినను, నేటి విషయము రాజ్యాంగవిషయమైన యభివృద్ధిని చాల ముఖ్యమైనది. సాంఘికస్థితి సంస్కరింపబడిననీ కాని స్వరాజ్యము లభించాలదు, లభించినను నిలకబాలదు.

ప్రతిసంఘము వ్యక్తులపట్లమౌనమే కాని వేరుకాదు. ప్రత్యక్షక్రిము మాకుగల కలిగియుండు ననుమాట వాస్తవమే కాని టిట్టి మాకులలోబాలు సంఘముయొడ అతడు చేయవలసిన విధులమాడ నుండును. టిట్టి విధులను పాలించుచుండిననీ కాని సంఘమున కాలి, పరస్పరస్నేహము నిలువ జాలవు.

హిందూదేశమున వసించుచున్న మనలో యెన్నియో మతములు కలవు. ఏ న్ని యో భావములున్నవి. ఇట్టి విభాగములు మన రాజ్యాంగవిషయకాభివృద్ధిని ఎంతో మందగటిక పోల్చుడజేయుచున్నవి. కనుక ఈవేర్వేరు భాగములకు మధ్యనుండు అంతరంగములను తగ్గించుకొనుమ పీఠిలో పెరి స్పర స్నేహభావము కలిగించుకొనుట అత్యవసరమై యున్నది. హిందూమహామృదీయ సఖ్యత

భారతవర్షమున మహామృదీయజాతి చాల ముఖ్యమైనది. వీరిసంఖ్య 2 కోట్లు. ఈజాతియొక్క ప్రాముఖ్యతను మరుగునూడదు. హిందువులకును మహామృదీయులకును మధ్య సమభావము, సోదరభావము, చెంపొందవలసినదనియు, దీని ప్రాముఖ్యతను గమనించుకొని కాం

గ్రెనుమహాసభవారి నిర్మాణ కార్యక్రమమున దీనికి ప్రత్యేకస్థాన మివ్వబడినది. మతమునుబట్టి వేరుగానుండినను, మన మొకరి మతము నొకరము గౌరవభావముతో జూచుట కట్టి యభ్యంతరమును లేదు. ఉభయజాతులలోను ప్రముఖులగువారు తత్వమును బాగుగా నెరిగియే యున్నారు. కాని సామాన్యులు పలుమా రీగొప్పయంతమును గ్రహింపజాలక స్వల్పవిషయములలో పోరాటములు చేర్చి పెట్టుకొనుచున్నారు. ఊరేగింపు పోవునప్పుడు వాయిద్యముల విషయముననో, దారియం దేదైనచెట్టుకొమ్మ అడ్డముగా వచ్చుటలననో, ఒక్కొక్కమారు యెంతో గొప్పరక్తపాతము జరుగుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములో ఏసంఘమువారు కొంత కాంచించినను చాలి యుండును. అట్లు చేయక సంఘమునకు ముప్పులేర్చి పెట్టుకొనుచు దేశముయొక్క కీర్తికి కళంకము నాపాదించుచున్నారు. ఇట్టి పోరాటములు పూర్తిగా నెన్నడు నకించి మనము భవ్యలము కాగలమో తోచుట లేదు. అవి ఈశ్వరుని యధీనముగా నున్నది. కాని నిజము విచారించినచో, ఈవిషయమున ఈశ్వరునివైన నిందపెట్టుటకంటె మనమే నిందనీయుల మనుకొనుట న్యాయము.

అస్పృశ్యులు

మరియొక ముఖ్యవిషయము అస్పృశ్యులను గురించినది. మన అస్పృశ్యులనబడు సోదరులు చాలదుస్థస్థితియందున్నారు. వారికి మంచి యిండ్లులేవు! ఆకాగ్యభాగ్యము లేదు. భవనాధారములు లేవు. చదువులేదు. వేయేల వారికి సంఘమున కెట్టి సౌఖ్యమును లేదనటలో అతిశయోక్తియొండదు మనము వీరిని వంచము లందుము. ఈపంచమజాతియొక్క యెనికీ శాస్త్రాధారము కానరాదు! ఇగవర్ణింపలంచేమి ఇతర మతగ్రంథము లందేమి నాల్గవర్ణములు చెప్పబడియున్నవి. ఈ నాల్గవర్ణములను గుణకర్మలనుబట్టి స్పృశించియున్నట్లు ఈశ్వరవాక్యము కనుక పంచజాతిని స్పృశించిన మనమేయని చెప్పవలసియున్నది. మన మీ జాతివారీయెడ జాప్రా అనాధరము సిగ్గుచేటుగా నున్నది. పిల్లి కుక్క మున్నగు హీనజాతిమీనులగు జంతువుల యెడ మన మస్పృశ్యత కనవరచుటలేదు. తోడిమానవులను విశేషించి జీవితమునందలి పనులయందు ఎవ్వరి సహాయము వీడరానిదో అట్టివారివిషయములో మన ప్రవర్తన ఈవిధముగా నుండుట ఎంతకాచాలకరము. ఇట్టి యవమానకరముగ వ్యర్థిని కిరికమయమున ప్రయోగించుటలననీ, మనమును దక్షిణాఫ్రికా నుండును, కెన్యానందును మిగుల హీనముగా తేల్లవారివలన నూడడుచు చున్నాము. కాంగ్రెసు పక్షమున నున్ను న్యాయముతోను సత్త్వము కొరతను పోరాడుచున్నాము. వీరి యుద్ధరణము, వీరి స్పృశ్యతా నిరాకరణము కంటె న్యాయము మరేమి కలదు? నేను బ్రాహ్మణుడను. అస్పృశ్యతాపాపపాశబద్ధుడను. అట్టిన్ను మహాత్ముని అద్వితీయప్రభావము మార్చినది. అస్పృశ్యుల విషయమున కనికరము క్రేమ నాహ్వాదమున ప్రతిపాదించినది. ఒక సంవత్సరకారాగారనివాసము నా కెంతయో గుణపాతము నేర్పినది. శ్రీశంకరాచార్యుల వారు ఈ ప్రకారము తెలిపిచ్చియున్నారు. "బ్రాహ్మణుడా! నీవు ఇతరుని ముట్టుకొనుటలననీ అపవిత్రుడయినచో నీవెందునకును కొరగానివాడవు! ఆలోచించి చూడుడు. నిజముగా పంచమడంత వ్యర్థుడా! అతని విషయమున పన కాతన్యముతో గూడిన ప్రవర్తనను దలచి అతని కాంతచిత్తతను గమనింపుడు. మనమతము నరలంబించినవానిని, మన దేవతల పేర్లు పెట్టి కొనువానిని, వారి చిత్తమునకు కాంతి కలిగించు దేవత యున్న ఆలయమును చొరనీయుము. ఎన్నిచిప్పల పెట్టినను మన సేవ యెడతెగక చేయుచున్న యాతని కాంతత ఏల మన హృదయము కలిగింపగూడదు. అట్టిసేవను వారుచేయుట మానుకొనినచో తక్కువగల జాతుల వారి గతి ఏమి కావలెను?

నెల్లారిలో నొకమారు కాంగ్రెసు పక్షమున పనిచేయుచు నేను గూడెములోనికి పోయి వారిలో గూర్చుంటిని. మాటలాడితిని. వారెంతయు అచ్చెరువందిరి. సంతసించిరి "అయ్యా తమరు గూడెమున కేలదయచేసితిరి" అనియడిగిరి. నేను "కాంగ్రెసుయొక్క యుద్దేశములను తెలిసి మీ అస్పృశ్యత తొలగించుట నిర్మాణ కార్యక్రమములలోని ముఖ్య భాగమని చెప్పితిని. "అయ్యా! మీరు స్వరాజ్యము సంపాదించి మాతో మంచిమాటలాడి 'ఏరు దాటినవెనుక బోదవలెన్నా' అన్నట్లు తరువాత మమ్ము నెప్పటిస్థితిలో నుంచినచో మాగతి ఏమియని మన యుద్దేశముయొక్క యధార్థ్యమును సంశయించిరి. ఇట్టికథ లెన్నియో నాయనభవమునగలవు. నిజమేమనగా, వారు వనమాటల నింకను నమ్ముచుండుటలేదు. ఎందుచేతనో వారివిషయమున మన పూర్వప్రవర్తనమునుబట్టి, పదిమాటలతో పనిలేదు, వారియెడ ఆదరణచూపుట చాలదు. వారి విషయమున

నాగయ్యను చేయుచున్నామనట చాలదు. వారి సమానత్వమును మనమంగీకరింపవలయును. నేను మరల జన్మించినచో, ఇంత సహనముగల పంచమజాతిలో జన్మింపగోరుచున్నానని మహాత్ముడు పరీక్షింపకర్మమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనును! తరువాతి విషయము:

మన స్త్రీల యభివృద్ధియందు

మన స్త్రీల స్థితిగూ అపవ్యధివృద్ధి కొంత సంస్కారము ఆరంభమైంది. వారిలో కొందరు తమ హక్కులను అమగ నారంభించుచున్నారు. వారికి విశ్వక్రమముగా నబ్బుచున్నది. కాని యింతమాత్రము చాలదు. స్త్రీవిద్య విషయమున చాల నాలోచనము జాగ్రత్త అవలయును. సంఘసేవమునందు స్త్రీల కర్తవ్యము లేదయో మనము బాగుగా తెలిసికొని, వానికనుగుణముగా వారి విద్యావిధానమును నిర్ణయింపవలయును. మన జేతనీతి ఇప్పుడెట్లున్నదనగా, పురుషుల విద్యావిధానమే దోషభూయిష్టము. విద్యాపద్ధతుల కింద రోగార్తము, మాంటిసోరి మున్నగు సహజపద్ధతుల యుపయోగమును నేను తూలనాడిట లేదు. కాని, ఆరంభవిద్యావిధానమున ఏర్పరపబడిన విషయములు మన జీవనమునకు కావలసినవిధమున లేవు. ఉన్నతవిద్య యు ఇట్టి ప్రాథమికవిద్య ననుసరించుచు యున్నది. మన కెట్టి విద్యకావలయును? ప్రతివ్యక్తియు తనజేతనీతిను అధ్యాపిగా జరుపుటకు తగిన సామర్థ్యమును విద్యగదా కావలసింది? నిజముగా మన కట్టివిద్యయే యుగగబడుచుండినచో, “స్వరాజ్యము” లభించి ఎంత కాలమో గడచియుండేది. మనము మన యందు దుర్భరమును వైతిక దృష్టియును గాంచుచున్నాము. తద్వయముమాత్రము చేర్చుకొనెదము. ఆచరణయు చాన్యము. జేతనీపాపరాయణత్వము మనయందు స్థితియు కావలయు. జేతనీత్రమున కాంతి మంతముగు నభ్యాసము గల్గించునట్టి విద్య మర కవలయును. మన స్త్రీల యవసరములు ప్రత్యేకములు. శిశు పోషణము, గృహనిర్వహణము, ధర్మాచరణము ముఖ్యవిధులు. ఈ విధులు యథాక్రమముగా నెఱవేర్చు సామర్థ్యము వారి కలవరమవిద్య కావలెను. కొందరు ప్రత్యేకసామర్థ్యబలమున గృహవిషయములందును ప్రవేశించి జేతనీకార్యములందును రాజ్యాంగమునందును పాలుగొనగలవారయినచో, ఆది ఆసాధారణము. అట్లు కావలసి నే ననుటలేదు. నేను నూచించినది సాధారణవిధానము. గృహనిర్వహణాది ముఖ్యధర్మముల నిరసించి, భర్త యొకమార్గమునను భార్య వేరొకమార్గమునను నడచుచు, గృహమునందలి పెద్దరికి భంగము కలిగించునట్టి విద్య మన స్త్రీల కవలయు లేదని నాయాశఃకము.

హిందూధర్మశాస్త్రములం జేకారణములనో, మన స్త్రీలకు వారసత్వపు హక్కులలో సమీక్షములగువాడు లేనది నని. సోదరికి హక్కు లభింపక ఎన్నియోతరముల దూరమున గు వారసునకు హక్కు కలుగు ఉదాహరణములు కలవు. అస్తి లభించినప్పుడు పూర్వజగు హక్కులు లభింపకుండటయు గల దాకి కట్టిని సంక్రమింపవలయును.

సోదరులారా! మన మాతృదేశము చాల పవిత్రమంతమైనది. దీనియందెప్పుడు వాటిల్లినలోపములను తొలగించుకొందము. క్రైస్తవ వాఙ్మయమునందు పాలస్తీను దేశమును, “ఈశ్వరుని నలన ప్రేమింపబడినదేశము” అని ప్రశంసించును. మహాదేవ గోవిందరాజుగారు వదించినట్లు మన హిందూదేశము నిశ్చయముగా ఈశ్వరునినడ ప్రేమింపబడినదేశమని మనము నమ్ముకలసి యున్నది. ఇంత పవిత్రమగుదేశము మరెయొక్కటిలేదు. దీనిని స్వర్గభూమిగా జేసికొందము. ఇంకటికో నాయుపన్యాసము ముగియును.

మిమ్ముట అగ్ర్యతలు తమ గంభీరభావములను ప్రకటించుచు, దైవ్యముతో ప్రతియొకరును తమ కర్తవ్యమును నెఱవేర్చుటయునని ప్రసాదించి సభ్యుల నానందవాఙ్మయ ముంచినేసిరి. వెంటనే దేశభక్తుడు శ్రీయుత వామనసాయకు గారితో గూడ ప్రయనమై వెళ్ళిరి.

ఆంధ్రోద్యమవిశాసము

పర్యటనము

నిజాం రాష్ట్రోద్రాగ్ర కేంద్రసంఘముపక్షమున కార్యదర్శియగు, బూర్గులరామకృష్ణకాపు బి. ఏ. బి. యల్ గారును, శ్రీయుత రామచంద్రరావు ప్రాజెక్టువేటిగారును ఆంధ్రప్రదేశ్, పల్లి, ఆలూరుగల ఆంధ్రజన సంఘ ములో స్థాపించిరి. ఇటీవల సదాశివ పేటకు కార్యదర్శియు శ్రీయుత చిరాగు పీఠన్నగారు, సోపేత్యరావు వేటిగారు భూమిగారును పోయి అచ్చట నొకసంఘము స్థాపించిరి. గ్రంథాలయములు ఈస్థలములలో కొలది దినములలో స్థాపితములగును ఆలూరునం దిదివరకే యుండిన గ్రంథాలయము సంఘము స్థాపనమువలన బలపడును.

కేంద్రసంఘ పక్షమునగోదావరపర్యటన శ్రీయుత పువ్వాడ వెంకటపయ్యగారు, ఆలేరు కాంగ్రెసు డియ్యు చెర్యాలందు సంఘముల స్థాపించిరి. తరువాత సిద్దిపేటకు వెళ్లి అచ్చట నొక సంఘ మేర్పరచి అచ్చట ఉమామహేశ్వర ఆంధ్రాయమును బలపరచిరి. అచ్చటనుండి సిరిసెల్ల వెళ్లి ఉపన్యాసముసగిరి. అచ్చటను సంఘము స్థాపితమయ్యెను. తరువాత ముప్పేడమహాస్థలమును వేములవాడయందు సంఘమేర్పరచిరి. పీఠికను నుల్తానాబాదు, చెన్నూరు లకెట్టిపేట మున్నగు చారిత్రకస్థలములకు వెళ్లెదరు. పోయినవారొట్ల వెల్ల పీఠ తమయూపన్యాసములనే జనుల యందు ప్రబోధము కలిగించి గ్రంథాలయములను స్థాపించుచున్నారు. ఇంకను కొన్ని దినములవరకు పీఠిపసేయించురని తెలిసినది. పీఠిజేతనీతి మిగల శాఖాపాత్రము. పీఠిసభలు జయప్రదముగా జరుగుచున్నవి.

ఇటీవల సిరిసెల్లలో పీఠి యుపన్యాసము విని అచ్చటి మహమ్మదీయతహసీల్దారుగారు సర్కారి కార్యస్థానము లన్నియు ఉర్దూభాషలో నుండగా, ఎన్నడో చచ్చిన తెనుగును బహుటికి దీక్షులపెట్టిన యేమి యనిరట. చచ్చినతెనుగు అనుట కలన పీఠి అయోగ్యత ప్రపంచజ్ఞానభూస్వత వెల్లడియగుచున్నది. మహాభుత పహించిననిజాము ప్రభువుగారు ఉపాధ్యాయ విశ్వవిద్యాలయమున ఆంధ్రోపన్యాసకపదవి చేర్పరచిరి. నిజాము కాలేజియందును, ప్రతి యున్న తపాలశాలయందును ఆంధ్రోపాధ్యాయుల చేర్పరచిరి. కేవలము తెనుగు చేర్చు ప్రాథమికపాఠశాలల చేర్పరచిరి. ఆంధ్రమున నుపాధ్యాయులను ఉపాధ్యాయులను సిద్ధము చేయు బోధనాభ్యసన పాఠశాలలను నెలకొల్పెను. కోర్టులలో ఆంధ్రభాషనువాదకుల నియోగించెను. ఈరాజ్యమున ౬౦ లక్షలు తెలుగు మాతృభాషగా గలవారండిరి. గగము జేతము ఇట్టిస్థితిలో చచ్చినతెలుగు అనుట తాస్సిలుదారుగారయవ్యక్తత. పీఠిటునుట ప్రభువుగారి ఉదాహరణములకు విరుద్ధము. పీఠిముందు ఈవిషయమున నాలోచించుకొందురుగాక!

“నిజాం రాష్ట్రోద్రాగ్రము”

అనుపేర నొకచిన్నపుస్తకము కేంద్రసంఘమువారిచే ముద్రింపించబడుచున్నది. దీనియందు విద్యభాష వాణిజ్యము కృషి పరిశ్రమలు ప్రజాహితేజీవనము మున్నగువిషయములయందు నిజాం రాష్ట్రోద్రాగ్రస్థితిని వివరింపబడియున్నది. నేలప్రతులు కేయించి వాటిమాడువెనల కొక్కొకటిచొప్పున ఈపుస్తక మమ్మలయు నని కేంద్రసంఘమువారు తీర్మానించియున్నారు. దీనివలన ఎంతయో ప్రబోధ మేర్పడుననుట నిశ్చయము.

ఆస్సాముశాసనసభ - గవర్నరు

నిరాకరింపబడిన గ్రాంటు

నాల్గింటిని పునరుద్ధరించుట

పిల్లంగు, మే 2:— ఆస్సాము శాసనసభవారిచే నిరాకరింపబడిన గ్రాంటు. వైతము నిశ్చయమును దెలుపుచు గవర్నరు గారి కార్యక్రమమున నొసర్చిరి. ఐదుగ్రాంటుసందర్భమున శాసనసభవారి నిర్ణయము అంగీకరింపబడెను. రెండుగ్రాంటు సందర్భమున నిరకను ఎట్టినిశ్చయము నొసర్చుకొనలేదు. మిగిలిన నాల్గి గ్రాంటు సందర్భమునను శాసనసభవారి నిర్ణయమును గవర్నరు గారి కంగీకరింపజాలకపోవుటచే నాగ్రాంటు పరిపాలనకు ముఖ్యానశ్చయములుగా ప్రకటించెను.

గల్లూరు. కేజింగు నూపరింపెండెంటుకు వేతనములను బత్తాలను నిరాకరించుచు శాసనసభవారు గావించిన తర్కింపు ఆంగీకరింపబడెను. అనేకకారముగా, వారికిని, వారి క్రిందిబుట్టోతులకును పనినండి తీసివేయబడుచునని నోటీసు ఈయబడెను. కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్సందు ఒక స్త్రీని అసిస్టెంటుగా నియమించుటకును, చాకిదారి కంచాయితీలకు ప్రతిఫలము నొసగుటకును, గ్రాంటులను నిరాకరించుచు సభవారు గావించిన నిశ్చయమును గవర్నరు గారి కంగీకరించిరి. మంత్రుల వేతనముల తగ్గింపును, స్త్రీములించి కెప్టెన్లు సేర్వరుచుటకును, అందలి పనివారి వేతనములను శాసనసభవారు గ్రాంటును నిరాకరించిరి. గవర్నరుగారు దాని నంగీకరించిరి. వై నొకరిలోని పనివారు తొలగింపబడిరి.

ఈక్రింద గ్రాంటులను గవర్నరు పునరుద్ధరించెను. సెటిల్మెంటుపనులకు గ్రాంటులను శాసనసభవారు నిరాకరించిరి. ఈపనులు ముఖ్యానశ్చయములనియు ఈతర్కింపు నంగీకరించినయెడల ప్రభుత్వవిధానములకు భంగము కలుగుననియు గవర్నరుగారి కంగీకరి, డిప్యూటీ పోటీను నూపరింపెండెంటుకు వేతనములను గై తేవునూపరింపెండెంటుకు ప్రత్యేకరైల్వే సెలూనును అనవరముని గవర్నరుగారిచే పునరుద్ధరించిరి.

కమిషనరుయొక్క ఎస్టాబ్లిషమెంటు వ్యయముగలదు కా సనసభవారు గావించిన నామమాత్రము తగ్గింపును గురించి ప్రభుత్వము వారి కెట్టినిశ్చయమును గావించుకొనలేదు. కమిషనరు పదవులను నిర్వహేయు విషయము ఆలోచనకుం దుండుటయే ఇందకు కారణము. ప్రస్తుతముమాత్రము కమిషనరులు తమవ్యయమును తగ్గించుకొని 100) తగ్గింపును ఆచరణలో పెట్టవలెనని యుత్తరువు నొసగబడెను. అస్సాము జంజనీరింగు ఫర్మికువారి కొనగబడుచున్న అస్సాము అలవెన్సు మొత్తములో రూ 17600 ల తగ్గింపు సందర్భమున గూడ గవర్నరుగారి కెట్టియుత్తరువును గావించలేదు. భారత కార్యదర్శిచే నియమింపబడిన ఇండియను ఇంజనీరింగు సర్వీసువారికి భారత కార్యదర్శి యుత్తరువు ప్రకార మిదివర కొనగబడు అల్ల వెన్సు నే ఇతర ఇంజనీరుగూడ ఇదివరకు పొందుచున్నారు. ఇకమీద భారత కార్యదర్శిచే నియమింపబడిన ఇంజనీరులు అస్సాము ఇంజనీరింగు సర్వీసు వారును ఈఅల్ల వెన్సును దీసికొనరాదు. (అ. ప్రె)

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనెల 6-వ తేదీ మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

జనియలు బా 1-కి	రు 87-0-0	మొదలు 45-0-0	కలకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు,	వలకు
కునుమ తెనాలి	,, ౪ 48 గలవి	రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీ	,, డిటా 45 గలవి	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0	
నువ్వులు	,,	24-0-0	26-0-0

(2) వస్తు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రు 205	రు 12-0-0	రు 18-4-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 9-8-0	10-4-0
నెనలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	18-12-0
ఉలలు	రు 164	,,	7-8-0 8-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 135-0-0	170-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పుబా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	55-0-0 58-0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 188 మి.కొనూనె 129	
ఆముదము నూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	160-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు	,,	రు 125-0-0 180-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)బా 1-కి	రు 70-0-0	98-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45,	50
కాశమానీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 70
కెల్లము బా 1-కి	రు 8-0-0	10-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 82-0-0	84-0-0
చుదరం	,, 82-0-0	86-0-0
రవుండు	,, 81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 78-0-0	80-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25-6-0	25-8-0
నవరస 1-కి		18-5-8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 295-0-0	305-0-0
రాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 48-0-0	48-8-0

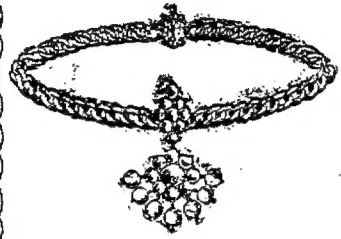
(7) రంగులు చలిజరైను

అవకృష్ణుడు	20 డిగ్రీలు	రు 90-0-0
పొట్టి కృష్ణుడు		డిటా

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెల్లె తెకలకు హానిగలుగక చక్క-చక్క వెరుగ గలదు. అగ్ర్యశాంజనండిబో, బొంబాయి - మద్రాసు.

అమృతాంజనము

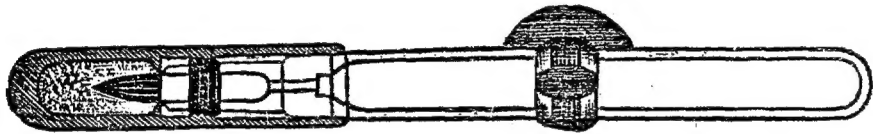
ఒకసారిమాకు అర్ధరునిచ్చి మా నాణ్యమును తెలుసుకొన కోరెదము
స్త్రీలు కంఠము నందు ధరించు
చెయిను అడ్డిగె

6 స||-13 స||వరకు చేయవచ్చును. మజూరి చేదారం సహాయము 10-15 వరకు గలదు.

ఇమిటేషన్ పతకములు ధర రు. 30-50 వరకు గలదు.
(4) 172, పుట్టుగలతందమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రాంటిస్ వేనా

పాకా-టెన్ పెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనవర్గపు అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అడ్వే లియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూ-శ్రీశ్రీమునందు కూడ మిక్కిలిమీమాగా జనాదరణము కలుగుచున్నది.
సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957
మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టపాకా-టెన్ బయలు "ఆగేట్" గాఢపాతి నుపయోగించుట యధ్యుతమగు నూతన కథానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

అనేకములగు బంగారువలకములను పొంది పొగడ్తగాంచిన
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి
వేగు మందులు జీవకలరా మందులు
అనేకవేల జనులను మృత్యువువారనుండి కాపాడినవి
సెట్టు రు. 2-2-0 లు, రు. 1-2-0 లు.
ప్యాంగు, పోస్టేజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగులు ఉచితము.
సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద వివ్యాపకము లిందుగలవు.
తంజివిలాసము: వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి
పండిట్, మదరాసు. } ఆయుర్వేదాశ్రమం
41, ఆచార్యులవీధి, బార్బిటపుక్, మదరాసు.
వజంట్లు: { దాదా కంపెనీ, చైనాబజారువీధి, జి. టి, మదరాసు.
స్వస్తిపార్వతి, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?
మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము
(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)
ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 0
నిండు క్యాలికోబైండు ఫెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
తపాలపెట్టె నెం 212, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

ఎల్క్ బిక్ పాకెట్టు లాంఛన్
పూర్తి సెట్టు 1 కి 2-4-0
చేతులు 1 కి 0-120
బట్ట 1 కి 0-8-0
సిగ్ లైటు స్పింగ్ టూపు 1 కి 1-8-0
చావివాడి, ప్రశస్తినూనూ, 50 పం.లని.
చెతుకుకీరాళ్లు డబు 1 కి 0-12-0
మినియెలి క్రిక్ స్టోర్సు
83, చినాబజారురోడ్డు,
మదరాసు.

కావలెను
ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు వంపిన ప్రజలు తెలుపబడును.
Rajvaid Sri Barandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.
ధర్మముల పాలిటి సుఖమే మేనము, నిక్కాక శుక్ల వస్త్రము, నిస్సత్తువ, ఆతిమాత్రము, వీటిని హరించి మంచి బలమున, యావ్యసమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు వర్తనపాదము. 2 డబ్బీలను వాడును.
20 తులముల డబ్బి రు. 1-4-0. వి.పి. చార్జి 0-8-0,
పి. శి. ఏ. అందు కంపెనీ,
ఆయుర్వేద సమాజం వెండిపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, Bombay.
జాండు పర్మాటికల్ వర్కుసు
లిమిటెడ్, బొంబాయి.
మొదటిరకం చంద్రప్రభా మూత్రము
ఇది కలెక్టర్లు లోహాధిస్థులు, చూక్ కి ధన్యులు, మొదలగువాటిని కర్మి కాస్త్రోక్తముగా కియారు చేయబడినది. మూత్రములో కలిసిపోవు శుక్లము, మూత్రమునందు లీపి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెగ రోగముల, నడుమ నొప్పి, వారోగము, జ్వరములు, బలహీనత యితర శ్రీసుబంధమైన అంటువ్యాధులు మొదలగువిధికి శుక్ల మదరును.
ఒక తులము ఔషధముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0
3 బుడ్డులు ఒక సారి అర్ధరును పంపిన ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు యికము.
మా ఔషధముల క్యాటలాగు యికముగా పంపబడును
Sole Agents
H. Damodar & Co.,
43 China Bazaar Road,
Madras.